

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 256)
arbejds- og socialministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	22. november 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 29. november 2002 – dagsordenspunkt rådsmøde (beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik, sundheds- og forbrugerpolitik) den 2.-3. december – vedlægges Socialministeriets samt Beskæftigelsesministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen fsva. beskæftigelses- og socialområdet.

Aktuelt notat

Socialministeriet

(Ligestillingsafdelingen)

Beskæftigelsesministeriet

(Arbejdstilsynet)

(Arbejdsmarkedsstyrelsen)

Rådsmøde for ministre for beskæftigelse, sociale forhold, sundhed og forbrugerbeskyttelse den 2.-3. december 2002 i Bruxelles

Dagsordenen for punkterne på beskæftigelses- og socialområdet forventes at se således ud (de første 13 punkter i det aktuelle notat er dækket af punkter vedr. forbrugerbeskyttelse og sundhed):

14. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning vedr. koordination af de sociale sikringssystemer (reform af forordning 1408/71)

- *Generel indstilling vedr. Title III*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

15. Forslag om udvidelse af forordning 1408/71 til også at dække tredjelandsstatsborgere

- *Vedtagelse*

16. Nye mål for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

- *Godkendelse*

- *Formandskabspapir om kønsmainstreaming*

17. Adgang for personer med handicap til det vidensbaserede samfund

- *Vedtagelse af en rådsresolution*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

18. Årlig opfølgning på gennemførelsen af Beijing Handlingsplatformen: Vold mod kvinder

- Vedtagelse af rådskonklusioner

19. Opfølgning på princippet om kønsmainstreaming på to politiske områder i Rådet

- Formandskabspapir om status for arbejdet

- Præsentation af formandskabsguide om kønsmainstreaming

- Vedtagelse af rådskonklusioner

20. Rummelighed - gennem sociale dialog og partnerskab

- Vedtagelse af rådsresolution

21. Opfølgning på Verdenstopmødet i Johannesburg

- Vedtagelse af rådskonklusioner

22. Kommissionens meddelelse om strømlining af de årlige økonomiske og beskæftigelsespolitiske koordinationsprocesser

- Vedtagelse af rapport

23. Rådets og Kommissionens fælles beskæftigelsesrapport 2002

- Præsentation ved Kommissionen

- Formandskabspapir om kønsmainstreaming

24. Strukturelle indikatorer

- Vedtagelse af rådskonklusioner

- Formandskabsnote om kønsmainstreaming

25. Anvendelse og udvikling af indikatorer for kvalitet i arbejdet

- Endossering af rapport

26. Kommissionens meddelelse om den europæiske sociale dialog, herunder et forslag til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse

- Principiel tilslutning til en formalisering af de sociale topmøder/Vedtagelse af rapport om fortsættelse af de uformelle sociale topmøder

- Formandskabsnote om kønsmainstreaming

27. Opfølgningen på Kommissionens meddelelse om virksomhedernes sociale ansvar

- Vedtagelse af rådsresolution

- Formandskabsnote om kønsmainstreaming

28. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedr. arbejdsvilkår for vikarbureauansatte

- Orienterende debat om elementer i et evt. kompromis

- Formandskabsnote om kønsmainstreaming

29. Forslag til Rådets henstilling til medlemslandene om forbedring af arbejdsmiljøet for selvstændige

30. Eventuelt

- **Præsentation af formandskabets ændringsforslag til direktiv vedr. beskyttelse af arbejdstagerne mod elektromagnetiske felter og bølger**

Dagsordenens punkt 14: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning vedr. koordination af de sociale sikringssystemer (reform af forordning 1408/71)

- *Generel indstilling vedr. Title III*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmødet den 3. juni 2002

1. Baggrund

Kommissionen forelagde i 1998 et forslag til forordning med henblik på at forenkle og modernisere forordning nr. 1408/71. Dette forslag blev gennemgået under det finske, portugisiske, franske og svenske formandskab. På grund af vanskelighederne med at godkende forslaget i sin helhed gav Det Europæiske Råd på sit møde i Stockholm den 23. og 24. marts 2001 Rådet mandat til at fastlægge en række parametre med henblik på at modernisere forordning nr. 1408/71 og således gøre det muligt for Rådet og Europa-Parlamentet at fremskynde vedtagelsen af forordningen.

Det belgiske formandskab udarbejdede en række parametre, der blev forelagt

Rådet (social og beskæftigelse), som godkendte dem den 3. december 2001. Rådet opfordrede ligeledes det spanske formandskab til at udarbejde en tekst, der indeholder de almindelige bestemmelser og bestemmelser om, hvilken lovgivning, der skal anvendes (afsnit I og II i Kommissionens forslag), for også at give de kommende formandskaber mulighed for at fortsætte arbejdet med modernisering af forordningen.

Rådet gav den 3. juni 2002 en generel tilslutning til afsnit I og II.

Det Europæiske Råd anmodede på sit møde i Barcelona den 15. og 16. marts 2002 om, at der arbejdes videre med reformen af forordning nr. 1408/71, således at den nye forordning kan vedtages inden udgangen af 2003.

Forordningen kan først vedtages, når samtlige parametre er udmøntet og hele forenklingforslaget er færdigbehandlet. En vedtagelse vil ske med hjemmel i TEF artiklerne 18, 42 og 308 i fælles beslutningstagen med Europa - Parlamentet, idet Rådet træffer afgørelse med enstemmighed under hele den i artikel 251 omhandlede fremgangsmåde.

Det danske formandskab har valgt at kønsmainstreame beskæftigelses- og socialministrenes politikområder, herunder også forslaget til forenkling og modernisering af EF-ford. nr. 1408/71. Der er herved lagt op til, at moderniseringen og forenklingen af forordningen forventes at øge ligestillingen mellem mænd og kvinder, idet der i forenklingforslaget bl.a. er lagt op til, at ikke-erhvervsaktive også skal være omfattet af forordningen.

2. Indhold

I overensstemmelse med Rådets mandat af 3. december 2001 har det danske formandskab udarbejdet en ny tekst til afsnit III, forslag til særlige bestemmelser om de enkelte arter af ydelser for så vidt angår sygdom, moderskab og faderskab (kapitel 1), arbejdsulykker og erhvervs sygdomme (kapitel 2), og ydelser ved dødsfald (kapitel 3). Forslaget tager udgangspunkt i Kommissionens forslag, idet der ligeledes er indført nogle ændringer som følge af de godkendte parametre.

Der er bl.a. foretaget en ensretning af retten til sygehjælp for borgerne, når de midlertidigt opholder sig (på ferie, på arbejde eller studerer) i en medlemsstat, og etableret en øget sammenhæng i det finansielle ansvar for udgifter til sygehjælp til pensionister, som bor i én medlemsstat og modtager pension fra en anden medlemsstat (f.eks. danske pensionister bosat i Spanien).

Da en retsakt kun kan vedtages endeligt som en helhed, vil en tilslutning ifølge sagens natur kunne tages op igen til fornyet drøftelse på et senere tidspunkt, alt efter hvordan hele retsakten kommer til at se ud.

3. Danske regler

Gennemførelsen af formandskabets forslag til afsnit III, kapitel 1-3 vil ikke indebære ændringer i dansk lovgivning.

4. Nærheds – og proportionalitetsprincippet

I formandskabets forslag til afsnit III, kapitel 1-3, redegøres der ikke for forslaget overensstemmelse med nærheds – og proportionalitetsprincippet.

EU-regulering på dette område anses for nødvendig og i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet reglerne udgør et nødvendigt supplement til den frie bevægelighed, som pr. definition er grænseoverskridende.

5. Høring

Formandskabets forslag til udmøntning af afsnit III, kapitel 1-3, har ikke været til høring i Specialudvalget, idet der er tale om et delforslag, som bygger på de parametre, som er godkendt i Rådet.

6. Tidligere forelæggelser

Forenklings- og moderniseringsforslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmøderne den 29. november 1999, 6. juni 2000, 11. juni 2001, 8. oktober 2001 og 3. juni 2002 til orientering.

Forslag til parametre har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmødet den 3. december 2001 til forhandlingsoplæg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det foreliggende forslag til afsnit III, kapitel 1-3, skønnes at ville føre til en mindre stigning i statens udgifter til sygehjælp til dansk sygesikrede i andre medlemsstater, primært relateret til danske pensionister bosat i andre stater. Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget kan føre til en mindre stigning i amternes udgifter til sygehjælp til borgere fra andre medlemsstater under ophold i Danmark. Ensretningen af visse regler skønnes at føre til en mindre besparelse i den kommunale administration af reglerne.

Dagsordenens punkt 15: Forslag om udvidelse af forordning 1408/71 til også at dække tredjelandstatsborgere

- Vedtagelse

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmødet den 3. juni 2002

1. Baggrund

Rådet (social- og beskæftigelse) vedtog den 3. december 2001 parametre med henblik på modernisering af EF-frd. nr. 1408/71, og heri lå bl.a., at drøftelsen om udvidelsen af anvendelsesområdet til at omfatte tredjelandstatsborgere ville finde sted sideløbende med drøftelsen af moderniseringen af forordningen.

Kommissionen vedtog derfor på sit møde den 6. februar 2002 et forslag til udvidelse af bestemmelserne i EF-frd. nr. 1408/71 til at omfatte tredjelandstatsborgere, der ikke allerede er dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet KOM (2002) 59 endelig.

Kommissionens forslag tilsigter at udvide rækkevidden af bestemmelserne i EF-frd. nr. 1408/71 til at omfatte tredjelandstatsborgere. Forslaget erstatter Kommissionens forslag af 12. november 1997, som blev trukket tilbage. Dette forslag tilsigtede at opfylde kravet om ligebehandling af EU-statsborgere og tredjelandstatsborgere med lovligt ophold på Unionens område. Desuden havde det til formål at forenkle reglerne ved at nedbringe antallet af nationale og internat

ionale instrumenter til forvaltning af koordineringen af de social sikringsordninger for denne kategori af personer, hvilket kunne nedbringe administrationsomkostningerne betydeligt. Ved det aktuelle forslag har Kommissionen understreget, at denne begrundelse for forslaget stadig er gældende.

Kommissionens forslag har hjemmel i afsnit IV, artikel 63, stk. 4 i TEF, idet Rådet (social- og beskæftigelse) i sine konklusioner af 3. december 2001 besluttede, at anvende artikel 63, stk. 4 i TEF som retsgrundlag for en sådan udvidelse af forordningen. Forslaget til forordning skal vedtages efter proceduren i TEF artikel 67, hvorefter Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af EU-Parlamentet.

Ifølge artikel 1 i Protokollen om Danmarks Stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

2. Indhold

Forslaget tilsigter at lade bestemmelserne i EF-frd. nr. 1408/71 gælde for de tredjelandsstatsborgere, som i henhold til den gældende forordnings artikel 2 og artikel 22a ikke allerede er dækket af forordningen på grund af deres nationalitet. En række tredjelandsstatsborgere er allerede omfattet af forordningens anvendelsesområde, nemlig statsløse, flygtninge og EU-statsborgeres familiemedlemmer og efterladte.

De tredjelandsstatsborgere, der omhandles i forslaget skal have lovligt ophold på en medlemsstats område, og dermed have midlertidig eller permanent opholdsret.

Forslaget i sig selv indebærer ikke udvidet adgang til mobilitet.

3. Danske regler

Der er ikke regler på området.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen henviser i forslaget til, at Det Europæiske Fællesskabs beføjelser skal udøves i overensstemmelse med artikel 5 i TEF. Det betyder, at i det tilfælde og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne, kan det gennemføres på fællesskabsplan. Forordningen er samtidig det instrument, der betragtes som det mest velegnede til formålet.

Regeringen er enig i, at forordningen er det mest velegnede instrument hertil.

5. Høring

Forslaget har været til drøftelse og skriftlig høring i Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og sociale forhold.

KL har taget et generelt forbehold over for økonomiske konsekvenser, der vil kunne blive resultatet, hvis Danmark tilslutter sig forslaget ved en parallelaftale.

Amtsrådsforeningen har taget det forbehold, at eventuelle økonomiske merudgifter for amterne ved Danmarks tilslutning til forslaget vil blive behandlet i forhold til DUT-reglerne.

6. Tidligere forelæggelser

Forenklings- og moderniseringsforslaget til EF-frd. nr. 1408/71 indeholdt også et forslag om udvidelse af forordningen til også at omfatte tredjelandsstatsborgere, og i den forbindelse blev dette spørgsmål forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmøderne den 29. november 1999, 6. juni 2000, 11. juni 2001 og den 3. december 2001.

Forslaget er i sin nuværende form forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 7. marts 2002 og den 3. juni 2002 til orientering.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget medfører hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, da Danmark efter Protokollen om Danmarks Stilling ikke deltager i vedtagelsen. Forslagets vedtagelse vil derfor ikke indebære ændringer i dansk lovgivning.

Såfremt tilsvarende regler ønskes gennemført i dansk lovgivning, er det, for så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser, vigtigt at være opmærksom på, at Danmark allerede har indgået bilaterale socialsikringsaftaler med en række tredjelande, og der er således mange tredjelandsstatsborgere, der allerede har ret til sociale sikringsydelse, herunder til eksport af pensioner, på grundlag af bilaterale socialsikringsaftaler, som idémæssigt svarer til forslaget. Arbejdsløshedsdagpenge er dog typisk ikke omfattet af disse aftaler, ligesom de kun i begrænset omfang koordinerer ret til sundhedsydelse.

Der er iværksat beregninger over, hvad en gennemførelse af tilsvarende regler vil betyde for Danmark både lovgivningsmæssigt og økonomisk, således at der kan skabes et klart overblik herover. Heri indgår, at forslaget ikke i sig selv indebærer udvidet adgang til mobilitet.

Det er dog den umiddelbare, skønsmæssige vurdering, at en udvidelse af forordningens personkreds til at omfatte tredjelandsstatsborgere, ville få en forholdsvis begrænset betydning i forhold til ydelse efter dansk lovgivning. Ved vurderingen heraf, er det også taget i betragtning, at der i forbindelse med udvidelsen af forordningens personkreds i det parallelt forhandlede forslag om forenkling af forordningen til ikke-erhvervsaktive personer, vil bli ve skabt mulighed for at tage særligt hensyn til de lande, som har et bopælsbaseret pensionssystem (som det danske).

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 16: Nye mål for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

- *Godkendelse*

- *Formandskabsrapport om kønsmainstreaming*

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmøderne den 17. oktober 2000 og 8. oktober 2002.

1. Baggrund

På sit møde i december 2000 iværksatte Det Europæiske Råd et samarbejde inden for den åbne koordinationsmetode om at bekæmpe fattigdom og social udstødelse ved at godkende en række mål ("objectives"), som medlemslandene skal efterleve, og hvis opfyldelse de skal redegøre for i nationale handlingsplaner hvert andet år. De første nationale handlingsplaner forelå i juni 2001, og en fællesrapport fra Kommissionen og Rådet blev vedtaget på Rådsmødet (beskæftigelse/social) i december 2001 og endosseret af DER- Læken. Disse mål skal fornys inden årets udgang.

De af DER, Nice, endosserede mål ("objectives") var følgende:

- 1. Fremme af deltagelse i beskæftigelse og adgang for alle til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelse.*
- 2. Forebygge risici for social udelukkelse.*
- 3. At hjælpe de mest sårbare grupper.*
- 4. At mobilisere alle relevante aktører.*

Ad 1: Mål, hvorefter medlemsstaterne skal udvikle en politik til forening af arbejdslivet og familielivet,

- at udvikle deres sociale systemer, således at alle har adgang til midler, der gør dem i stand til at leve i overensstemmelse med menneskelig værdighed,*
- at sørge for at alle har adgang til rimelige og sunde boliger,*
- at alle får adgang til sundhedspleje passende til deres situation, og*

- *at alle får adgang til uddannelse, retsvæsenet og andre offentlige og private tjenesteydelser så som sport og kultur.*

Ad 2.

- *at forebygge social udelukkelse ved at forbedre beskæftigelsesegnetheden,*
- *at drage nytte af det vidensbaserede samfund og sørge for, at ingen udelukkes på grund af invaliditet,*
- *at indrette socialpolitikken, så den forebygger, at kriser i livet fører til social udelukkelse, og*
- *at iværksætte aktioner for at forbinde sammenbrud i familier.*

Ad 3.

- *at fremme integrationen af personer, der befinder sig i særlige risikosituationer,*
- *at arbejde imod eliminering af fattigdom blandt børn, og*
- *at udvikle globale aktioner i områder, der er ramt af fattigdom.*

Ad 4

- *at fremme de udstødtes deltagelse og evne til at give deres mening til kende,*
- *at "mainstreame" kampen mod social udelukkelse i alle politikområder,*
- *at udvikle partnerskaber med alle relevante aktører- herunder arbejdsmarkedets parter og NGO'er, og*
- *at opmuntre til at virksomhederne udviser social ansvarlighed.*

Medlemsstaterne inviteres til at præsentere en national handlingsplan pr. juni 2001 dækkende en periode på to år.

Medlemsstaterne inviteres også til at udvikle indikatorer og overvågningsmekanismer, der sætter dem i stand til at måle fremskridtene i deres nationale planer.

Kommissionen inviteres til på basis af medlemsstaternes rapportering at udarbejde en synteserapport, der identificerer god praksis og innovative idéer i medlemsstaterne.

Medlemsstaterne og Kommissionen inviteres til på EU- niveau at udvikle en bedre forståelse af eksklusionsproblemerne, at fremme udveksling af god praksis og at søge at udvikle fælles tilgange og forenelighed med hensyn til indikatorer."

Det bemærkes, at formandskabet har valgt at kønsmainstreame social- og beskæftigelsesformationen. Da kønsmainstreamingen af de nationale handlingsplaner 2001/03 ikke var tilfredsstillende, har Kommissionen taget initiativ til at styrke køns- og ligestillingsperspektivet i den anden runde af handlingsplanerne.

2. Indhold

Det fremgår af det af SPC til Rådet udarbejdede forslag, at de eksisterende mål ("objectives") har vist sig at være så robuste og bæredygtige, at der ikke er behov for større ændringer heri. Der foreslås dog følgende tre ændringer i forhold til tidligere:

- I overensstemmelse med konklusionerne fra DER, Barcelona, (punkt 24) understreges nødvendigheden af, at medlemsstaterne i deres nationale handlingsplaner sætter mål ("targets") for en markant reduktion - senest i 2010 - af mennesker, som risikerer fattigdom og social udstødelse.
- Vigtigheden af at tage kønsaspektet fuldt ud i betragtning ved udviklingen, iværksættelsen og overvågningen af de nationale handlingsplaner.
- Mere fokus på de risici for fattigdom og social udelukkelse, som følger af immigration.

Udover de tre ovennævnte ændringer til målene opfordres medlemsstaterne i et underliggende SPC-dokument bl.a. til i de kommende nationale handlingsplaner at give mere opmærksomhed til følgende punkter ved udarbejdelsen af de nationale handlingsplaner:

- at forbinde NAP-processen mere tydeligt med eksisterende processer, herunder, hvor det findes hensigtsmæssigt, med brug af økonomiske ressourcer, således at det sikres at arbejdet med at bekæmpe fattigdom og social udstødelse "mainstreames" i alle politikområder, herunder brugen af strukturfondene;
- forøge opmærksomheden på den sociale inklusionsproces i offentligheden samt hos politiske beslutningstagere og praktikere samt nationale parlamenter;
- anerkende vigtigheden af den regionale og lokale dimension;
- udvikle en integreret og strategisk tilgang til vigtige områder, som går på tværs af målene, fx (afhængig af forholdene i de enkelte medlemsstater) børnefattigdom, invaliditet, immigration og etnisk diversitet);
- identificere og udvikle politiske løsninger med henblik på at hjælpe dem, der er mest marginaliseret og udstødt, og som i særlig grad er udsat for integrationsproblemer. Dette kunne vedrøre - afhængig af nationale omstændigheder - kvinder fra etniske minoriteter, tidligere fængslede personer, stofmisbrugere, hjemløse, gadebørn og personer, som er udskrivet fra institutioner; og
- sikre at der er god koordination mellem forberedelsen af NAP-beskæftigelse og NAP-inklusion, således at de forstærker og supplerer hinanden.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Der er tale om et samarbejde inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode som defineret på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000. Dette betyder, at midlerne til opnåelse af de vedtagne mål kan variere fra medlemsland til medlemsland, således at løsningerne og prioriteterne vil reflektere individuelle omstændigheder i hvert enkelt tilfælde.

Regeringen mener, at samarbejdet er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Høring

Sagen har været til høring i Specialudvalget for beskæftigelse og sociale forhold.

Det Centrale Handicapråd ønsker, at der under særlige indsatsområder skal være en specifik reference til personer med meget alvorlig funktionsnedsættelse.

De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) ser positivt på de fleste af de ændringer, der foreslås, men mener, at der på baggrund af bl.a. mødet i Skagen i september, rundbordskonferencen i Århus i oktober og det danske EU-formandskabs seminar om mennesker med handicap i oktober/november i København er nogle mangler i revisionen.

Manglerne er indikatorer til fokus på kvinder med handicap, som er en specielt udsat gruppe, indikatorer til belysning af forholdene for mennesker med handicap generelt ud fra en sektoransvarlighedsvinkel (mainstreaming), konkret opfordring til inddragelse af relevante organisationer, f.eks. handicaporganisationer, i forbindelse med udarbejdelsen af den nationale handlingsplan.

På det danske EU-formandskabs seminar om kvalitet i service og livskvalitet for mennesker med handicap blev kvinder med handicap og deres specielle livsvilkår diskuteret i en workshop. Mange kvinder med handicap oplever forskelsbehandling og diskrimination både pga. deres køn og deres handicap. Der er yderst begrænset viden herom, og derfor må der også sættes fokus på denne særligt udsatte gruppe ved udarbejdelsen af denne og de kommende NAP-inklusioner. Nødvendigheden af en øget opmærksomhed på de særlige problemer og behov for kvinder med handicap er også en af de anbefalinger, der er kommet ud af handicapseminaret i København, og som Socialminister Henriette Kjær lovede at bringe videre.

På mødet i Skagen og på rundbordskonferencen i Århus blev det bl.a. diskuteret, at der er meget lidt viden om livsvilkår for mennesker med handicap. DSI deltog i møderne og fik indtryk af, at man i udarbejdelsen af retningslinier for de næste års NAP-inklusion netop ville sørge for at inddrage indikatorer, der bredt set og ud fra en sektoransvarlighedsvinkel kan belyse forhold for mennesker med handicap. Det er her særlig vigtigt at fokusere på indikatorer, som kan illustrere inklusionen for børn med handicap og for familier med børn med handicap.

På mødet i Skagen, såvel som på rundbordskonferencen i Århus og på ministermødet i Kolding i juni, blev inddragelsen af relevante organisationer i udarbejdelsen af NAP-inklusion og NAP-employment debatteret, og det blev besluttet, at der i fremtiden skal ske en meget større og mere direkte inddragelse af relevante organisationer, såsom DSI, i arbejdet med handlingsplanen. Derfor bør det også nævnes i det reviderede forslag til retningslinier for medlemslandene.

5. Tidligere forelæggelse.

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet den 8. oktober 2002.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser

Dagsordenens punkt 17: Adgang for personer med handicap til det vidensbaserede samfund

- Vedtagelse af en rådsresolution

- Formandskabsnote om kønsmainstreaming

Nyt punkt

1. Baggrund

Kommissionen har med hjemmel i art 211 i Traktaten om oprettelse af det Europæiske Fællesskab udarbejdet udkast til rådsresolution om "elektronisk-tilgængelighed" – forbedring af handicappedes tilgængelighed til det vidensbaserede samfund.

Målet med resolutionen er at markere indledningen på Det Europæiske Handicapår 2003.

Resolutionsudkastet fokuserer på at gennemføre de initiativer, der er fremlagt i "e-Europa 2002 Handlings Plan", og vil være den 3. og afsluttende resolution i denne handlingsplan om udnyttelsen af elektronisk teknologi i det vidensbaserede samfund.

"e-Europa" handlingsplanen sætter fokus på handicappedes behov og muligheder for ad denne vej at blive inddraget aktivt i arbejdsmarkedet.

Resolutionsudkastet er udarbejdet på baggrund af bl.a. Det Europæiske Råds konklusioner i Nice i december 2000 om at forebygge social udstødelse, særligt fsv. angår handicappede, ved at optimere udnyttelse af det vidensbaserede samfunds potentiale og brugen af informations- og kommunikationsteknologier, den efterfølgende udnævnelse af 2003 til Europæisk Handicapår samt Rådets resolutioner af 4. oktober 2002 om e-inklusion – Udnyttelse af informations samfundets muligheder for at skabe rummelighed, og af 20. marts 2002 om tilgængelighed på offentlige web-steder og deres indhold.

I anbefalingerne er der taget hensyn til ESDIS-gruppens analyser og anbefalinger.

Det danske formandskab har valgt at kønsmainstreame beskæftigelses- og socialministrenes politikområder. Der er derfor indsat en henvisning i præamblen bl.a. til EU-Parlamentets og Rådets afgørelse 50/2002/EF fra 7. december 2001 om oprettelse af et EC-handlingsprogram til fremme af medlemsstaternes samarbejde om bekæmpelse af social udstødelse, hvor det understreges, at ligestillingsaspekter mellem mænd og kvinder har stor betydning for udstødsens årsager og virkninger.

2. Indhold

Det foreslås, at Rådet opfordrer medlemsstaterne til:

I. at fremme handicappedes deltagelse i den vidensbaserede økonomi og det vidensbaserede samfund via:

1. Koordination af tilgangsvinkel for aktører, der er involveret i tilgængeligheds aktiviteter vedr. de teknologiske, lovgivningsmæssige og uddannelsesmæssige områder.
2. Fokus på dette mål ved Kommissionens åbning og vedligehold af en web-portal med tilgængeligheds relevant oplysning.
3. Skabe betingelserne for handicappedes deltagelse i udviklingen inden for
  1. Teknologiprogrammer og -projekter (projekter er her "delmængder" i et program)
  2. Standardiserings organisationer og tekniske komiteer

II. at foranstalte målrettede initiativer på følgende områder:

1. Tekniske standarder for så vidt angår:

1. anvendelsen af WAI-anbefalingerne:

(i) at fremme et fælles grundlag for web-check for offentlige web-sider i alle medlemsstaterne og EU-institutionerne, ved at bygge på Rådets resolution om "offentlige web-sites' tilgængelighed og deres indhold" af 20. marts 2002, for herigennem at fremme indførelsen af et centralt baseret web-check, uafhængigt af de enkelte medlemstater initiativer for at nå målet.

(ii) at fremme at der foranstaltes regelmæssige ajourføring af standarder for web-tilgængelighed i lyset af den tekniske udvikling

2. standardiseringsaktiviteter

(i) standarder – fremme, at standarder bringes i overensstemmelse med tilgængelighedsbehov og harmoniseres. Kommissionen forudser behovet for yderligere mandat til standardiseringsorganisationerne.

(ii) behovs- og testmetoder – sikre, at europæiske standarder anvendes af producenter, test institutioner og andre, og at nationale afvigelser undgås.

(iii) oplysning, rådgivning og vurdering – fremme, at universel design indgår i standardiseringsarbejde, idet ovenstående midler tages i anvendelse.

Fremme regelmæssig vurdering af al standardisering med særligt sigte på ældre og handicappedes behov. Desuden fremme, at ovenstående mål realiseres gennem offentlig finansiering, dvs. aktiviteter og faciliteter.

(iv) bruger deltagelse – sikre, at brugerrepræsentanter kan deltage aktivt i standardiseringsaktivitet, herunder gennem offentlig finansiering af deltagelsen og af nødvendig uddannelse. Finansieringen heraf forudsættes at ske direkte via f.eks. nationale forbruger organisationer.

3. forskning og teknisk udvikling

(i) sikre, at 6. Rammeprogram for Forskning og Teknisk Udvikling 2003 – 2006 (6FP) støtter initiativer til fremme af handicapkompenserende elektroniske hjælpemidler og de universelt designede hjælpemidler, herunder realisering af det allerede udviklede materiale.

(ii) fremme, at 6FP er i overensstemmelse med overordnede mål, som fx *Europe Action Plan 2005*.

(iii) fremme bruger repræsentation i projekter såvel som i vurderingsaktivitet.

2. Lovgivning og andre adfærdsregulerende foranstaltninger, således at der for så vidt angår

1. lovgivning - fremme overholdelsen af Direktiv 2001/29, og der træffes foranstaltninger, der fremmer markedsføringen af universelt tilgængelige IT-produkter og -tjenester, herunder krav om, at offentlige indkøb og udbud tilgodeser behov om tilgængelighed, idet der henvises til EU-lov vedr. offentlige indkøb, om at tilgængeligheds kriterier tilgodeses i relevante varer og serviceydelser. Mulig udvidelse af anti-diskriminationslovgivning henblik på handicappede overvejes.

2. adfærdsregulering,

overvejes at skabe et mærke for *e*Accessibility til brug for varer og serviceydelser

Fortsætte den nuværende indsats for et EU-markedsområde, som tilgodeser mulighederne for satsning på "mere tilgængelige varer og serviceydelser".

3. Uddannelsestiltag og informationstiltag for så vidt angår:

1. Excellence modellen og networking i universel Design

(i) fremme, at det aktuelle netværk dækker alle medlemsstaterne, og

(ii) at et universel design curriculum udvikles og tages i brug hos relevante uddannelsesinstitutioner i medlemslandene, således at der gøres brug af allerede øremærkede midler for disse aktiviteter.

2. opbygningen af brugerkompetencer, ved:

(i) at fremme opmærksomheden om handicappede og ældre såvel som service leverandører om IT's potentialer for involvering, ved at gøre brug af eksisterende Fællesskabs strukturprogrammer, såsom Equal.

(ii) at øge beskæftigelsesmuligheder for handicappede, ved at gøre brug af eksisterende Fællesskabs strukturprogrammer, såsom Equal.

3. integration af handicappede studerende i almene uddannelsessteder

sikre, at multimediebaseret undervisningsmateriale og anvendelsen af IT ikke skaber nye barrierer for integration af handicappede studerende.

4. almen erhvervmæssig uddannelse

sikre, at viden om tilgængelighed til elektroniske medier og IT bliver en elementær del af uddannelsen i alle erhvervmæssige uddannelser, expl. WEB-udviklere, multimedie- og programmeludviklere.

3. Gældende dansk ret

§§ 97 og 98 i Lov om social service hjemler mulighed for at yde støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, i det omfang hjælpemidlet eller forbrugsgodet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af funktionsevnenedsættelsen, lette den daglige tilværelse eller er nødvendigt for udøvelsen af pågældendes erhverv. Efter disse bestemmelser kan der også ydes hjælp til anskaffelse af elektroniske hjælpemidler.

Bekendtgørelse nr. 1010 af 6. november 2000 om forsyningspligtigheder, hvorved Forsyningspligt direktivet (98/10/EF af 26.2.98) er implementeret i dansk lovgivning, sikrer at handicappede tilbydes adgang til offentlige teletjenester.

Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 16, stk. 2, nr. 4, fastslår forsyningspligt på særlige teleydelser til nærmere afgrænsede grupper af handicappede: Tele Danmark (TDC) er forsyningspligtudbyder indtil 31. december 2007.

§ 13 i Bekendtgørelse nr. 1169 af 15. december 2000 om udbud af telenet og teletjenester pålægger desuden alle ejere af telenet og udbydere af taletelefonitjenester at sikre adgangen til at foretage opkald til den offentlige alarmtjeneste (112) og til forsyningspligtudbyders (TDC) teksttelefonitjeneste og dennes nødkaldenummer.

Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser samt Bekendtgørelse om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser (SPS-bekendtgørelsen) har til formål at sikre, at studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der er optaget på en videregående uddannelse, kan gennemføre uddannelsen i lighed med andre studerende, uanset funktionsnedsættelsen. Specialpædagogisk støtte i henhold til loven administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Regeringern finder, at initiativer vedrørende handicappedes adgang til det vidensbaserede samfund er et vigtigt led i EU's bestræbelser for at bekæmpe fattigdom og social udstødelse og finder på denne baggrund, at nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet er tilgodeset.

5. Høring

Resolutionsudkastet har den 17. oktober og 14. november 2002 været sendt i høring i EF-specialudvalget vedr. social- og arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål. Udkastet blev tillige sendt til Det Centrale Handicap Råd og De Samvirkende Invalideorganisationer.

Det Centrale Handicap Råd og **De Samvirkende Invalideorganisationer** har begge nævnt et ønske om at gøre brug af stærkere instrumenter end det, resolutioner udgør, samt på, at det ikke er traditionel dansk handicappolitik at bruge anti-diskriminationslovgivning i indsatsen for at forbedre de handicappedes adgang til arbejdsmarkedet, men at et sådant tiltag ikke kan udelukkes som et effektivt middel. Begge er i øvrigt positivt indstillet overfor resolutionsudkastets indhold, om end De Samvirkende Invalideorganisationer gerne så at muligheden for at gøre brug af de eksisterende muligheder for bl.a. at opstille tilgængelighedskrav i forbindelse med offentligt indkøb blev gjort mere tydeligt i resolutionen.

Amtsrådsforeningen forbeholder sig ret til at blive hørt i sagen, når de lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser for Danmark konkretiseres.

Arbejdsmarkedets parter har ikke haft bemærkninger til resolutionsudkastet.

6. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

-

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Resolutionsudkastet fokuserer på at gennemføre de initiativer, der er fremlagt i "e-Europe 2002 Action Plan", og opfordrer til at bruge eksisterende muligheder for at fremme tilgængelighedskrav i forbindelse med offentligt indkøb. Det er således forudsat, at der gøres brug af eksisterende finansieringsmuligheder. Dermed er det forudsat, at medlemsstaterne ikke skal afholde nye udgifter.

Der kan således ikke forventes nye udgifter som følge af resolutionsforslaget.

Resolutionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser

-

Dagsordenens punkt 18: Årlig opfølgning på gennemførelsen af Beijing Handlingsplatformen: Vold mod kvinder

- Vedtagelse af rådskonklusioner

Nyt punkt

1. Baggrund

Efter verdenskvindekonferencen i Beijing i 1995 gav det Europæiske Råd i december 1995 i Madrid Rådet for den Europæiske Union mandat til årligt at følge medlemsstaternes implementering af Beijing slutdokumentet "Platform for Action (PfA)".

Fra 1996-98 foretog arbejds- og socialministrene herefter årlige drøftelser af PfA. I 1996 gennemgik man PfA i sin helhed. I 1997-1998 drøftede man: Mainstreaming, positiv særbehandling og vold mod kvinder.

I 1998 besluttede Rådet, at man fremover skulle basere de årlige evalueringer af PfA på et system af indikatorer og "benchmarks". Udviklingen af indikatorer skal gøre det muligt for Rådet at evaluere ligestillingspolitiske tiltags effektivitet mellem medlemslandene og over tid. Indikatorerne er ikke i sig selv politikskabende, men er alene ment som et redskab til at evaluere ligestillingsarbejdet.

Da det forekom vanskeligt at skulle evaluere alle 12 områder i PfA på sammen tid, valgte man at starte i 1999 med at benytte denne nye evalueringsmetode på afsnit G i PfA; "Kvinder, magt og beslutningsprocesser". Det finske formandskab havde til brug for evalueringen udarbejdet en rapport og forslag til 9 indikatorer.

I 2000 gennemgik Rådet det franske formandskabs tema om sammenhængen mellem familie- arbejdsliv; Afsnit F, "Kvinder og økonomi". I 2001 gennemgik Rådet "Lønuligheder", som fremlagt af det belgiske formandskab (Afsnit F i PfA).

Medlemsstaterne forpligter sig ikke til at udvikle ny statistik eller implementere yderligere ligestillingspolitiske tiltag. Konklusionerne kan alene ses som en hjælp for medlemsstaterne og Rådet til at vurdere den eksisterende implementering af PfA.

2. Indhold

Det danske formandskab har valgt "Vold mod Kvinder" som tema for den årlige evaluering af implementeringen af PfA. Med udgangspunkt i det omfattende arbejde, som det spanske formandskab har gjort, har formandskabet udarbejdet en rådskonklusion, hvori Rådet noterer sig de syv foreslåede indikatorer om Vold mod Kvinder i hjemmet.

De syv indikatorer er:

1. Voldsofrenes profil
2. Voldsudøverens profil
3. Støtten til voldsofre
4. Initiativer målrettet voldsudøveren for at bryde voldsspiralen
5. Træning af professionelle
6. Statslige initiativer til bekæmpelse af vold mod kvinder
7. Evaluering

3. Danske regler

Der eksisterer ingen danske regler for så vidt angår evalueringen af implementeringen af PfA.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke nærmere redegjort for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Regeringen finder, at initiativet er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da det drejer sig om EU's opfølgning på gennemførelsen af Beijing slutdokumentet.

5. Høring

Rådskonklusionen har været til høring i Justitsministeriet, som ikke havde kommentarer hertil.

6. Tidligere forelæggelser

De finske, franske og belgiske formandskabskonklusioner og -indikatorer er tidligere blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering.

Forud for FN's særlige samling (kaldet "Beijing +5") drøftede Folketinget ved to forespørgselsdebatter, henholdsvis den 25. februar 2000 og den 9. maj 2000, forberedelsen til "Beijing +5". Folketinget opfordrede i den forbindelse regeringen til blandt andet at fortsætte og intensivere arbejdet med at gennemføre PfA.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det skønnes ikke, at konklusionerne vil have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det skønnes ikke, at konklusionerne vil få samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 19: Opfølgning på princippet om kønsmainstreaming på to politiske områder i Rådet

- *Formandskabsrapport om status for arbejdet*

- *Præsentation af formandskabsrapport om kønsmainstreaming*

- *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Nyt punkt

• **Baggrund**

Siden det franske EU-formandskab i 2000 er det blevet en tradition, at Formandskabet anlægger et køns- og ligestillingsperspektiv (dvs. kønsmainstreamer) på arbejdet i en eller to rådsformationer. Hidtil er rådsformationerne for uddannelse, det indre marked, forskning og udvikling, landbrug, miljø, eksterne relationer samt økonomi- og finanspolitikken blevet kønsmainstreamet. Det danske formandskab har valgt at kønsmainstreame beskæftigelses- og socialministerens politikområder.

Kønsmainstreaming af de to politikområder har været på EU's dagsorden siden 1995. Formandskabets projekt har derfor ikke været et pionerprojekt, men har i stedet bestået i opsamling af erfaringer med det formål at styrke og udvikle indsatsen med at integrere et køns- og ligestillingsperspektiv på de to politikområder.

Efter FN's fjerde Verdenskvindekonference i Beijing i 1995 gav det Europæiske Råd (DER) i december 1995 i Madrid Rådet for den Europæiske Union mandat til årligt at følge medlemsstaternes implementering af Beijing slutdokument Platform for Action, bl.a. gennem kønsmainstreaming.

DER besluttede i Wien i december 1998 at fremme en generel integrering af princippet om lige muligheder for kvinder og mænd i medlemsstaternes beskæftigelsespolitik. Denne principbeslutning blev i februar 1999 fulgt op med en indførelse af kønsmainstreamingstilgangen i implementeringen af den europæiske beskæftigelsesstrategis fire søjler.

På samme vis besluttede DER i Nice i december 2000, at ligestilling mellem kvinder og mænd er et vigtigt aspekt i alle aktiviteter, der sigter mod at gennemføre de opstillede mål for bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse, herunder at det i alle faser af planlægning, beslutningstagning og opfølgning i tilknytning til sådanne aktiviteter skal vurderes, hvilke konsekvenser de har for mænd og kvinder.

Som metode har det danske formandskab valgt at inkludere et køns- og ligestillingsperspektiv i behandlingen af de enkelte dagsordenspunkter på social- og beskæftigelsesministrenes rådsmøder. Tidligere formandskaber har valgt andre metoder, oftest udformning af et enkelt dokument med generelle overvejelser over muligheder for kønsmainstreaming på det pågældende område.

2. Indhold

Formandskabets arbejde med at kønsmainstreame beskæftigelses- og socialministrenes politikområder har resulteret i følgende produkter:

- En rapport med erfaringer fra processen.
- Mundtlige bemærkninger til dagsordenspunkter på Rådsmødet den 8. oktober 2002.
- To formandskabspapirer og syv formandskabsnoter vedr. kønsmainstreaming af punkter på rådsmødet den 2.-3. december 2002.
- En guide til kommende formandskaber med gode råd til, hvordan man bedst kønsmainstreamer rådsmøder.
- Rådskonklusioner med anbefalinger til styrkelse af køns- og ligestillingsperspektivet på beskæftigelses- og socialministrenes politikområder.

3. Danske regler

Ifølge Ligestillingsloven af 30. maj 2002 kapitel 3, §4 skal offentlige myndigheder inden for deres område arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning. Med denne paragraf blev kønsmainstreamingsprincippet indført i dansk lovgivning. Loven er siden blevet fulgt op af Ministeren for Ligestilling, der har nedsat en styregruppe for kønsmainstreaming af ministeriernes arbejde. Styregruppen har pt. departementchefen for Socialministeriet som formand.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke nærmere redegjort for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Det er regeringens holdning, at initiativet er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet initiativet retter sig mod mainstreaming af arbejdet i Rådet for Den Europæiske Union.

5. Høring

Formandskabsrapporten, formandskabspapirerne/-noterne og rådskonklusionen har været sendt i høring i EF-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale anliggender. KL og Amtsrådsforeningen har svaret, at man ikke havde nogen bemærkninger til dokumenterne.

6. Tidligere forelæggelser

Kønsmainstreaming i EU-regi har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med orientering om tidligere formandskabers kønsmainstreaming af rådsformationerne for uddannelse, det indre marked, forskning og udvikling, landbrug, miljø, eksterne relationer samt økonomi- og finanspolitik.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen vil ikke have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen vil ikke have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

Dagsordenens punkt 20: Rummelighed - gennem sociale dialog og partnerskab

- Vedtagelse af rådsresolution

-

1. Baggrund

Rådsresolutionen er udarbejdet af formandskabet, der har "Rummelighed - gennem social dialog og partnerskab" som formandskabstema på det beskæftigelses- og socialpolitiske område. Formålet med at få vedtaget en resolution er at bidrage til en styrkelse af arbejdet i Kommissionen, medlemslandene og blandt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer med udviklingen af det rummelige samfund i EU.

Temaet skal ses i forlængelse af, at EU-landene gennem de senere år har understreget, at et rummeligt arbejdsmarked og et rummeligt samfund med lige vilkår, herunder mellem kønnene, er afgørende, hvis det fulde udbytte af det økonomiske samarbejde i EU skal nås. Blandt de vigtigste initiativer kan nævnes beskæftigelsesstrategien af 1997 og siden den socialpolitiske dagsorden, den fælles strategi til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse og princippet om kønsmainstreaming.

Med forslaget til en resolution har formandskabet særligt ønsket at understrege, at ansvaret for at sikre øget rummelighed, såvel på arbejdsmarkedet som i samfundet generelt, er en fælles udfordring, som forudsætter at alle relevante aktører tager et medansvar - i form af gensidig forpligtende dialog og partnerskab.

2. Indhold

Resolutionen henviser indledningsvist kort til betydningen af de tre begreber:

- *Rummelighed (social inclusion)*
fremhæves som et politisk mål, der siden Lissabonstrategiens lancering i 2000 er blevet bekræftet med vedtagelsen af en række initiativer som bl.a. den socialpolitiske dagsorden og NAP/ Incl.
- *Social dialog*
og betydningen af bidrag fra arbejdsmarkedets parter understreges som værende en afgørende faktor til fremme af forandring samtidig med, at der sikres den rette balance mellem fleksibilitet for arbejdsgiverne og sikkerhed for medarbejderne. Dette er senest bekræftet i Kommissionens meddelelser vedr. den sociale dialog og virksomhedernes sociale ansvar.
- *Partnerskab*
nævnes sammen med nye styreformer som et redskab til at imødekomme de øgede krav, som civilsamfundet stiller til staten. Der er behov for at styrke samarbejdet mellem aktører som europæiske institutioner, nationale regeringer, myndigheder på lokalt og regionalt plan, og repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet.

I forlængelse heraf understreges behovet for at sikre øget rummelighed - et behov, der forstærkes af risikoen for mangel på fremtidig arbejdskraft. En sådan indsats forudsætter en grundig og velkoordineret indsats, der, bl.a. med fokus på at forebygge udstødelse, går på tværs af relevante politikområder, hvilket igen understreger betydningen af at inddrage forskellige aktører. Det nævnes særskilt, at udvidelsen af EU i sig selv skærper behovet for at sikre en øget rummelighed og social samhørighed.

På denne baggrund opfordrer Rådet en række aktører til at gøre en særlig indsats for at styrke indsatsen for en øget rummelighed gennem brug af social dialog og partnerskab:

Kommissionen opfordres til at sikre, at målet om øget rummelighed afspejles i Unionens sociale og økonomiske strategi. Endvidere opfordres Kommissionen inden for eksisterende samarbejdsprogrammer og processer til at fremhæve gode eksempler på, hvor dialog og partnerskab har været brugt til at fremme rummelighed.

Medlemslandene opfordres til at gøre mere for at involvere alle relevante parter i deres indsats for at fremme rummelighed, og herunder i udviklingen af deres nationale handlingsplaner.

SPC opfordres til at gøre en indsats for at videreudvikle dialogen med dels arbejdsmarkedets parter, dels repræsentanter for de civile organisationer.

Endelig opfordres hhv. arbejdsmarkedets parter og de civile organisationer til at videreudvikle og overveje nye initiativer til at fremme rummelighed - inden for deres egne organisationer og i dialog og samarbejde med andre.

3. Danske regler

Der er ikke danske regler på området.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Resolutionen lægger op til særskilt handling fra aktører på såvel lokalt, nationalt og europæisk plan. De pågældende opfordringer til handling er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Resolutionsteksten har været sendt til EU-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold til orientering og evt. bemærkninger.

Der er ikke modtaget bemærkninger hertil.

6. Tidligere forelæggelser

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Resolutionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Resolutionen har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

-

Dagsordenens punkt 21: Opfølgning på Verdenstopmødet i Johannesburg

- Vedtagelse af rådskonklusioner

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmødet den 8. oktober 2002

1. Baggrund

Konklusionerne skal ses som en opfølgning på topmødet i Johannesburg og den udarbejdede handlingsplan ("Plan of Implementation").

I handlingsplanen blev det bl.a. slået fast, at den sociale dimension af bæredygtig udvikling skal fremmes, bl.a. baseret på resultaterne fra det Sociale Topmøde i København og gennem aktiv fremme af virksomheders ansvar. Behovet for at bekæmpe årsagerne til dårligt helbred, herunder miljømæssige årsager, blev understreget. Det samme gjorde behovet for effektiv og omkostningsbevidst adgang for alle til basale sundhedsydelser med henblik på at forebygge, kontrollere og behandle sygdomme, herunder HIV/AIDS. Tidligere opnået konsensus om kvinders rolle i bæredygtig udvikling, rettigheder og ligestilling blev fastholdt i handlingsplanen.

På møde i Rådet for generelle anliggender og eksterne relationer den 30. september 2002 blev det besluttet, at denne rådsformation på sit møde i november 2002 skulle gøre status over det foreløbige arbejde i andre rådsformationer i forbindelse med bl.a. opfølgningen på handlingsplanen fra Johannesburg-topmødet. Dette skulle ses som et led i forberedelsen af DER i marts 2003, hvor resultaterne fra Johannesburg-topmødet skal behandles.

Formandskabet for Rådet for beskæftigelse, sociale forhold, sundhed og forbrugerbeskyttelse har sendt et brev til formanden for Rådet for generelle anliggender og eksterne relationer og informeret om den planlagte opfølgning på Johannesburg-topmødet i Rådet for beskæftigelse, sociale forhold, sundhed og forbrugerbeskyttelse den 2. - 3. december 2002 i form af rådskonklusioner vedrørende opfølgningen på Johannesburg-topmødet.

2. Indhold

Der lægges i konklusionsteksten op til, at Rådet hilser handlingsplanen velkommen og noterer sig, at den på de for rådsformationen relevante områder er fint i tråd med det arbejde, der foregår i EU, herunder for så vidt angår bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, opfølgning af Platformen fra Peking i 95, virksomhedernes sociale ansvar og rammeprogrammet om offentlig sundhed (2003-2008). Hertil kommer behandling af smitsomme sygdomme, navnlig HIV/AIDS samt reduktion af de byrder, der følger af andre sygdomme, herunder risikoen ved tobak.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Da der er tale om rådskonklusioner, som angiver en eksisterende EU-vinkel på en handlingsplan vedtaget i EU-regi, finder regeringen, at nærheds- og proportionalitetsprincippet er tilgodeset.

4. Høring

Forslaget har været til høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet- og socialpolitik.

Det er **Amtsrådsforeningens** overbevisning, at en europæisk strategi for virksomhedernes sociale ansvar og en anerkendelse af konklusionerne og anbefalingerne fra Johannesburg kan bidrage til de mål for Den Europæiske Union, som blev fremlagt af Det Europæiske Råd i Lissabon, Nice og Göteborg. Heri hedder det, at EU skal være den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi i verden samtidig med, at social integration og bæredygtig udvikling fremmes.

Amtsrådsforeningen hilser det velkommen, at rådsresolutionen fokuserer på beskæftigelse og social inklusion som to vigtige områder i denne sammenhæng, og at rådsresolutionen ligeledes anerkender verdenstopmødets henvisning til den forstærkede rolle, virksomhedernes sociale ansvar spiller med henblik på at sikre en bæredygtig udvikling i en globaliseret verden.

5. Tidligere forelæggelser.

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet den 8. oktober 2002.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 22: Kommissionens meddelelse om strømlining af de årlige økonomiske og beskæftigelsespolitiske koordinationsprocesser

- Vedtagelse af rapport

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmødet den 8. oktober 2002

1. Baggrund

Det Europæiske Råd i Barcelona opfordrede Rådet og Kommissionen til at strømline de relevante processer, således at der fokuseres på gennemførelse snarere end på en årlige opstilling af retningslinjer, og besluttede, at tidsplanerne for vedtagelse af de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer og den årlige beskæftigelsespakke skal synkroniseres snarest muligt.

Strømlining blev drøftet på det uformelle ECOFIN i København den 6.-7. september 2002, hvor der var en første orienterende debat på baggrund af en præsentation af det danske formandskabs papir om strømlining af 29. august 2002 og Kommissionens meddelelse af 3. september 2002 (Communication from the Commission on Streamlining the Annual Economic and Employment Policy Co-ordination Cycles).

ECOFIN anmodede på sit møde den 8. oktober 2002 den Økonomiske og Finansielle Komité (EFC) og den Økonomisk-Politiske Komité (EPC) om at fortsætte deres arbejde med strømlining og at præsentere et udkast til en interimrapport på

ECOFIN den 5. november. Rådet (beskæftigelses- og socialministre) havde på sit møde den 8. oktober 2002 en drøftelse af strømning og evalueringen af den eur opæiske beskæftigelsesstrategi, hvor det bl.a. blev konkluderet, at der skulle ses på muligheden for at finde frem til et fælles approach vedrørende strømning sammen med ECOFIN.

ECOFIN vedtog på sit møde den 5. november EFC's og EPC's udkast til interimrapport om strømning og anmodede de to komitéer om - på baggrund af ECOFIN's interimrapport - at indgå i et samarbejde med andre relevante komitéer om at udarbejde et udkast til en endelig rapport m.h.p. vedtagelse på rådsmødet den 3. december 2002.

2. Indhold

Formandskabet har lagt op til, at der skal søges udarbejdet et udkast til en fælles rådsrapport om strømning, som både ECOFIN og Rådet (beskæftigelses- og socialministre) kan tilslutte sig på de respektive rådsmøder den 3. december og den 2.-3. december 2002.

Det ventes, at formændene for EFC, EPC og Beskæftigelseskomitéen (EMCO) og andre relevante komitéer ultimo november vil søge at få udarbejdet et udkast til en sådan fælles rådsrapport.

På baggrund af positionerne vedrørende strømning i de respektive komitéer og rådsformationer kan det ventes, at et udkast til en fælles rådsrapport vil indeholde følgende elementer:

- De overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG) skal fokusere på den mellem- og langfristede økonomisk-politiske strategi. Beskæftigelsesstrategien skal fokusere på de mellem- og langsigtede udfordringer vedrørende beskæftigelse og arbejdsmarkedsspørgsmål. Der skal derfor kun udarbejdes helt nye overordnede retningslinjer og beskæftigelsesretningslinjer hvert tredje år. Opdateringerne af de overordnede retningslinjer og beskæftigelsesretningslinjerne i de mellemliggende år skal være strengt begrænsede.
- Rådet skal sætte øget fokus på implementering. Rådet ventes at anbefale, at Kommissionen fremlægger sin synteserapport vedrørende forårstopmødet og implementeringspakken (bestående af rapporten om implementering af de overordnede retningslinjer, den fælles Beskæftigelsesrapport og rapporten om implementering af strategien for det Indre Marked) så tidligt som muligt i ja nuar hvert år.

ECOFIN vil - i lyset heraf og på baggrund af rådskonklusioner om rapporten om implementering af de overordnede retningslinjer - kunne udarbejde oplægget vedrørende de overordnede retningslinjer ("Key Issues Paper") forud for forårstopmødet. Rådet (beskæftigelses- og socialministre) vil i lyset af udkastet til den fælles beskæftigelsesrapport kunne udarbejde sit bidrag til forårstopmødet. Endvidere vil andre relevante rådsformationer kunne udarbejde deres bidrag til forårstopmødet.

- Rådet ventes at anbefale, at landenes rapporter om implementering i relation til de forskellige processer (Cardiff-rapporterne, de nationale handlingsplaner for beskæftigelse og de nationale handlingsplaner om social inklusion) skal fremlægges samlet tidligt i efteråret, mens stabilitets- og konvergensprogrammerne fremlægges separat på grund af deres relation til de nationale budgetprocedurer.
- Synkroniseringen skal styrke konsistensen og komplementariteten mellem de overordnede retningslinjer og beskæftigelsesretningslinjerne samt andre processer og initiativer, og overlappning og en forøgelse af antallet af processer skal undgås.

3. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Arbejdet med strømning vedrører ændringer af procedurene i relation til politikkoordinationen i EU, der må gennemføres på fællesskabsniveau.

5. Høring

Beskæftigelsesministeriet har sendt Kommissionens meddelelse i høring i EF-specialudvalget for arbejdsmarked og sociale forhold.

DA støtter intentionen om at få en mere strømlinet og mere effektiv koordination på en lang række politiske koordineringsprocesser. Der er efter DA's vurdering brug for, at de politiske målsætninger og prioriteringer fremstår langt mere klart, og at der sikres en indbyrdes konsistens i mellem de forskellige strategier.

Det er DA's vurdering, at det bør være en dansk holdning, at der ikke sker en fuldstændig ligestilling mellem den makroøkonomiske strategi og den europæiske beskæftigelsesstrategi. Efter DA's opfattelse bør de makroøkonomiske målsætninger være det centrale instrument, der fastlægger en overordnet ramme for samfundsøkonomien.

DA finder det særdeles relevant, at Kommissionen peger på, at der er behov for at rette de forskellige processer mod det mellemlange og det lange sigt. Efter DA's vurdering bør dette indebære, at man i langt højere grad fastsætter strategiske mål på europæisk plan og overlader det til medlemsstaterne at udmønte de strategiske mål i nationale strategier.

DA finder det endvidere væsentligt, at der sker en kraftig reduktion i anvendelsen af indikatorer, og at de indikatorer, som anvendes, er orienteret mod at måle, om der opnås resultater.

DA finder, at Kommissionen bør fremskynde sine overvejelser om, hvordan det er muligt at strømline den åbne koordinationsmetode i relation til det socialpolitiske område.

Efter DA's vurdering bør de elementer, som peger mod arbejdsmarkedet i den europæiske proces i relation til NAP-inclusion, opgives som en selvstændig proces og integreres i den europæiske beskæftigelsesstrategi. De strategiske mål på de områder bør efter DA's vurdering være identiske, nemlig en stræben efter at opnå ordinær beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Amtsrådsforeningen er enig i, at der er behov for en mere effektiv koordination af EU's økonomiske, beskæftigelsesmæssige, sociale og miljømæssige strategier. I den forbindelse er det også vigtigt at fokusere på implementeringen af strategierne og ikke i så høj grad på den årlige udvikling af retningslinier.

Amtsrådsforeningen finder det også positivt, at Kommissionens foreslår, at der lægges mere vægt på det mellemlange sigt med henblik på at give mere stabilitet i de økonomiske og beskæftigelsesmæssige retningslinier, således at de enkelte medlemslande kan få en større mulighed for at tilrettelægge en strategi, som sigter mod at opfylde de mål og følge de henstillinger, som er sat op for det pågældende medlemsland. Derfor er det også hensigtsmæssigt, at Kommissionen åbner mulighed for, at det nationale handlingsplaner for beskæftigelse (NAP) skifter karakter fra år til år, således at medlemslandene hvert tredje år koncentrerer deres rapportering om planlagte politiske initiativer på beskæftigelsesområdet. De to mellemliggende år skal så anvendes til en beskrivelse af den faktiske gennemførelse.

Det er ligeledes hensigtsmæssigt, at strømline andre relevante processer i forhold til den økonomiske og beskæftigelsesmæssige procedure.

Amtsrådsforeningen vil dog understrege vigtigheden af, at alle væsentlige parter på arbejdsmarkedsområdet fortsat bliver involveret i forbindelse med processen.

6. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Den fælles rådsrapport om strømlining har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

ECOFIN's drøftelser af strømlining og ECOFIN's interimrapport blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmøderne den 8. oktober 2002 og den 5. november 2002.

Rådets (beskæftigelses- og socialministre) drøftelse af strømlining blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 8. oktober 2002.

Dagsordenens punkt 23: Rådets og Kommissionens fælles beskæftigelsesrapport 2002

- Præsentation ved Kommissionen

- Formandskabsrapport om kønsmainstreaming

Nyt punkt

1. Baggrund

Fællesrapporten har hjemmel i Amsterdamtraktatens art.128(5).

Fællesrapporten 2002 (COM(2002) 621 final) giver på baggrund af de 15 medlemslandes implementeringsrapporter (NAP'er, de nationale handlingsplaner for beskæftigelse) en overordnet såvel som individuel vurdering af, i hvilket omfang landene har implementeret retningslinierne for beskæftigelse for 2002 og taget Rådets henstillinger for 2002 til efterretning i den nationale politik. Derudover indeholder rapporten, der fremsendes til Det Europæiske R& aring;ds forårstopmøde, en status for den overordnede beskæftigelsessituation i EU.

Som følge af den igangværende evaluering af den europæiske beskæftigelsesstrategi fremsættes der først forslag til beskæftigelsesretningslinier og henstillinger for 2003 til foråret. Fællesrapporten er således det eneste dokument i den traditionelle "beskæftigelsespakke", der er på Rådets dagsorden i december 2002.

2. Indhold

Som udgangspunkt konstateres det, at det økonomiske klima i EU i 2001 var mindre favorabelt end året før. Til trods herfor steg beskæftigelsen (+ 0,6%) og ledigheden faldt fortsat (- 0,6%), om end i mindre omfang end året før. Usikkerheden omkring den økonomiske vækst fremover skærper behovet for (fortsatte) strukturreformer på arbejdsmarkedet.

Ifølge rapporten er landene blevet bedre til at sikre et balanceret policy mix og særligt søjle IV og II (jf. nedenfor) indgår med større vægt i NAP'erne end tidligere.

Hvad angår beskæftigelsesegnethed (søjle I), understreges det, at forebyggende og individbaserede initiativer nu stort set er indført i alle lande, og uddannelse indtager en central plads i den arbejdsmarkedspolitiske indsats. Der efterlyses en mere aktiv strategi til fastholdelse af ældre medarbejdere.

Iværksættersøjlen (søjle II) er primært karakteriseret ved initiativer, der skal mindske de administrative byrder ved etablering og initiativer til at udbrede i-værksætterkulturen, især blandt kvinder.

For så vidt angår tilpasningsevne (søjle III) anerkendes det, at der er gjort meget for at sikre balancen mellem fleksibilitet på den ene side og sikkerhed på den anden, og herunder initiativer til at sikre mere ens rettigheder på tværs af ansættelsesforhold. Parternes rolle i relation til livslang læring fremhæves.

Under ligestillingssøjlen (søjle IV) står indsatsen for at øge kvinders beskæftigelse centralt, ligesom det understreges, at mainstreamingtilgangen har vundet stigende, men ikke tilstrækkelig, udbredelse. Mindskelse af lønforskellene mellem mænd og kvinder samt udbuddet af pasningsfaciliteter fremhæves som fortsat vigtige indsatsområder.

Generelt finder Kommissionen, at medlemslandene bør gøre mere, for så vidt angår fastsættelse af nationale mål, redegørelse for effekten af igangsatte initiativer og budgetmæssige konsekvenser. Der opfordres endvidere til flere oplysninger om inddragelse af andre aktører i implementeringen af den europæiske beskæftigelsesstrategi.

Mens det anerkendes, at landene under ét har gjort mere for at imødekomme de horisontale retningslinier, ikke mindst med henblik på at øge beskæftigelsesfrekvensen, så udtrykkes der en vis bekymring for, hvorvidt den hidtidige indsats er nok til at nå de overordnede Lissabon-mål for beskæftigelsen inden 2010, først og fremmest for de over 50-årige.

Danmark får altovervejende en positiv omtale. Det bemærkes, at beskæftigelsesfrekvensen blandt ældre er steget med 2,3% trods en lav, og lavere end forventet, økonomisk vækst.

Det anerkendes, at den politiske strategi i Danmark fortsat er målrettet de udfordringer, som det danske samfund står over for på sigt så som en aldrende arbejdsstyrke, mangel på arbejdskraft, en lavere arbejdsmarkedstilknytning blandt etniske minoriteter, et relativt højt skattetryk og omfanget af personer på overførselsindkomster. I tillæg til arbejdsmarkedsreform og skattestop, der primært hører under søjle I, nævnes konkurrenceevnepakken blandt nye initiativer. Endvidere anerkendes den løbende indsats til fremme af et rummeligt arbejdsmarked, ikke mindst i form af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Det bemærkes, at indfasning af handlingsplaner til ledige inden henholdsvis 6 måneders ledighed (unge) og 12 måneders ledighed (voksne) fortsat er forsinket.

Det fremhæves i rapporten, at Danmarks vigtigste udfordring fortsat er at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud, og at effekten af de igangsatte initiativer, herunder integrationsydelsen, bør følges nøje. Endvidere nævnes risikoen for fremtidige flaskehalse i sektorer, der aktuelt er domineret af ældre arbejdskraft, f.eks. inden for sundhed, uddannelse og socialektoren.

I Fællesrapportens afsluttende kapitel henvises til de igangværende overvejelser om udformningen af den fremtidige beskæftigelsesstrategi. Med afsæt i EU-kommissionens to meddelelser "Taking stock of five years of the European Employment Strategy" og "Streamlining the annual economic and employment policy co-ordination cycles" og den afledte debat på såvel nationalt som europæisk plan angives følgende elementer som centrale for en revideret strategi:

- Fokus skal først og fremmest være på Lissabonmålene om flere og bedre jobs samt øget social sammenhængskraft ("cohesion").
- Det mellemlange sigt skal understreges - og ændringer i retningslinierne frem mod 2010 skal så vidt muligt undgås.
- Retningslinierne skal under hensyntagen til et bredere beskæftigelsespolitisk sigte koncentreres om udvalgte prioriteter, og der skal sættes passende mål og i højere grad fokuseres på resultaterne.
- Der skal fortsat ske en årlig evaluering med afsæt i NAP'erne.
- Under hensyntagen til de forskellige samarbejdsprocessers individuelle rolle, skal der ske en øget koordinering i forhold til de overordnede økonomiske retningslinier.
- Effekten af en revideret strategi skal understøttes af forbedret styreform ("governance").

Med afsæt i de hidtidige erfaringer skal den reviderede beskæftigelsesstrategi ifølge Fællesrapporten forfølge tre gensidigt forstærkende målsætninger:

1. stigende beskæftigelses- og erhvervsfrekvenser,
2. øget kvalitet og produktivitet i arbejdet og
3. fremme af et rummeligt arbejdsmarked.

3. Danske regler

Der findes ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det er regeringens holdning, at Fællesrapporten er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da den er en del af gennemførelsen af EU's overordnede strategi for beskæftigelsen, der sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at samordne og koordinere medlemslandenes økonomiske politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinier og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar.

5. Høring

Rapporten har været sendt i høring i Specialudvalget vedrørende arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Amtsrådsforeningen er positiv overfor rapportens anerkendelse af den løbende indsats, som arbejdsmarkedets parter i Danmark foretager i form af indgåelse af gensidige aftaler for at fremme et rummeligt arbejdsmarked.

Amtsrådsforeningen kan tiltræde, at rapporten fremhæver, at Danmarks vigtigste udfordring fortsat er at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud, og at opmærksomhed bør rettes mod risikoen for, at der i visse sektorer - domineret af ældre arbejdskraft - opstår flaskehalse. Rapporten omtaler her især områder som sundhed, uddannelses- og socialsektoren.

Amtsrådsforeningen finder det vigtigt, at den fremtidige europæiske beskæftigelsesstrategi fokuserer mere på det mellemlange sigt, og at der i højere grad end nu skal fokuseres på resultater. Det er positivt, at rapporten afslutningsvis redegør for, at en revideret beskæftigelsesstrategi skal forfølge tre gensidige målsætninger, hvoraf den ene er fremme af et rummeligt arbejdsmarked.

Landsorganisationen (LO) bemærker, at Kommissionen i deres seneste vurdering af beskæftigelsesstrategiens udvikling (jf. COM (2002) 416 final) lægger op til debat om forslag til forbedrende justeringer på fire områder:

- klarere fælles mål,
- enklere indikatorer/retningslinjer,
- bedre samarbejde om deres efterlevelse og
- bedre koordinering med andre EU-politikker, især de brede økonomiske retningslinjer.

LO er dels enig i rapportens konklusioner og dels i behovet for justeringer i og forenklinger af den nuværende beskæftigelsesstrategi.

6. Tidligere forelæggelse

Kommissionens udkast til Fællesrapport for 2002 har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Fællesrapporten har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Fællesrapporten har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 24: Strukturelle indikatorer

- *Vedtagelse af rådskonklusioner*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

Nyt punkt

• Baggrund

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 blev det besluttet at opfordre Rådet og Kommissionen til at udvikle strukturelle indikatorer med henblik på at styrke overvågningen af fremskridt hen imod det nye strategiske mål for EU, som blev fastsat i Lissabon. Kommissionen blev opfordret til at udarbejde en årlig synteserapport om fremskridt på grundlag af de strukturelle indikatorer.

ECOFIN og Kommissionen blev i efteråret 2000 enige om 35 indikatorer om henholdsvis generel økonomisk baggrund, beskæftigelse, innovation og forskning, økonomiske reformer og social sammenhørighed, som blev præsenteret i Kommissionens synteserapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i Stockholm i marts 2001. Endvidere blev der efter ønske fra stats- og regeringscheferne udarbejdet en kort indikatorliste på 12 indikatorer med henblik på at fokusere debatten. Det Europæiske Råd i Stockholm besluttede at opfordre Rådet og Kommissionen til også at udvikle indikatorer for pasningsmuligheder for børn, kvaliteten i arbejdet og lønforskelle mellem mænd og kvinder.

På Det Europæiske Råds møde i Göteborg blev det yderligere besluttet, at Kommissionen skal evaluere gennemførelsen af strategien for bæredygtig udvikling i den årlige synteserapport på grundlag af en række overordnede indikatorer, som Rådet skulle fastlægge inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002.

På Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona præsenterede Kommissionen en liste med 42 strukturelle indikatorer, hvor miljørelaterede indikatorer indgik sammen med de områder, som indgik i Kommissionens synteserapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i Stockholm i marts 2001.

2. Indhold

Kommissionen offentliggjorde den 16. oktober 2002 en meddelelse (COM (2002) 551 final) om de strukturelle indikatorer, som Kommissionen mener skal indgå i synteserapporten til Det Europæiske Råds forårsmøde i 2003.

Kommissionen har dels arbejdet videre med at forbedre de indikatorer, der er blevet præsenteret i tidligere synteserapporter og dels foretaget en række udskiftninger af indikatorerne, blandt andet på baggrund af arbejdet med at udvikle nye indikatorer. I lighed med synteserapporten fra 2001 har Kommissionen udvalgt 7 indikatorer inden for hver af de 6 områder. Indikatorerne på beskæftigelses- og socialområdet er følgende:

Beskæftigelse: 1) beskæftigelsesgrad, også for ældre, 2) gennemsnitsalder for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, 3) lønforskel (ukorrigeret) mellem mænd og kvinder, 4) beskatning af lavtlønnede, 5) livslang læring, 6) arbejdsulykker og 7) arbejdsløshedsgrad.

Social sammenhørighed: 1) ulighed i indkomst, 2) grad af risiko for fattigdom, 3) vedvarende af risiko for fattigdom, 4) spredning i regionale beskæftigelsesgrader, 5) andel unge ikke under videreuddannelse eller i lære, 6) langtidsledighed og 7) andel af befolkningen i husholdninger uden for arbejdsmarkedet.

Endvidere omtales en række indikatorer, som skal udvikles, herunder indikatoren for lønforskel mellem mænd og kvinder, marginale effektive skattesatser, børnepasning, e-handel og e-government. Desuden arbejder Kommissionen med at udvikle sammensatte indikatorer, herunder indikatorer inden for den videnbaserede økonomi.

På rådsmøderne (ECOFIN samt beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) henholdsvis den 3. og 2.-3. december 2002 forventes Rådet at vedtage rådskonklusioner om de strukturelle indikatorer på områderne generel økonomisk baggrund, beskæftigelse, innovation og forskning, økonomiske reformer og social sammenhørighed. Desuden ventes på rådsmøderne endosseret en fælles rapport fra Den Økonomisk-Politiske Komite (EPC), Komiteen for Social Beskyttelse (SPC) samt Beskæftigelseskomiteen (EMCO) vedrørende de strukturelle indikatorer.

Rådskonklusionerne ventes dels at anbefale en række modifikationer til den liste med strukturelle indikatorer, som Kommissionen foreslår i sin meddelelse, herunder at et mindre antal indikatorer udskiftes samt at en række indikatorer justeres. Endvidere ventes rådskonklusionerne at indeholde en kort liste med særligt prioriterede indikatorer samt en liste med indikatorer, der bør prioriteres i Kommissionens udviklingsprogram for de strukturelle indikatorer. Desuden ventes rådskonklusionerne at opfordre til ikke at anse udviklingen af sammensatte indikatorer som en hovedprioritet i udviklingsprogrammet.

Den fælles rapport forventes at uddybe indholdet af rådskonklusionerne. Herunder ventes den fælles rapport at opfordre Kommissionen til

1. at gøre mere systematisk og intensivt brug af de strukturelle indikatorer, som kan hjælpe til med at fokusere politikkerne i Fællesskabet og illustrere fremskridt med strukturelle reformer,
2. at gøre brug af den korte liste med indikatorer, som Det Europæiske Råd i Nice bad Rådet udarbejde til Det Europæiske Råds møde i Stockholm for at præsentere en oversigt over fremskridt mod at opfylde målene fra Lissabon,
3. ikke at anse udviklingen af sammensatte indikatorer som en prioritet i udviklingsprogrammet, og
4. at sammensatte indikatorer kun benyttes i de tilfælde, hvor det målte ikke kan kvantificeres.

For så vidt angår listen med indikatorer, forventes den fælles rapport at underbygge rådskonklusionernes forslag til indikatorliste og den korte liste.

Derudover ventes den fælles rapport at underbygge rådskonklusionernes liste med indikatorer, der bør prioriteres i udviklingsprogrammet for strukturelle indikatorer.

3. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Rapporten eller rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

De strukturelle indikatorer kan bidrage til en benchmarking af medlemslandene mod hinanden, som kan medvirke til at styrke medlemslandenes udvikling hen imod det strategiske mål for EU, som blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i Lissabon 2000 og suppleret med miljødimensionen i Göteborg 2001. Det er regeringens holdning, at denne sammenligning kun kan ske på Fællesskabsplan.

5. Høring

Amtsrådsforeningen er positivt indstillet overfor meddelelsens indhold. Det er af afgørende betydning, at beskæftigelsesstrategien bliver mere resultatorienteret for at kunne leve op til de beskæftigelsesmålsætninger, som blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000.

Derfor er det også nødvendigt at styrke den årlige overvågning, og at antallet af indikatorer ikke overstiger det nuværende niveau på 42 fordelt på de 6 hovedområder. En forøgelse af indikatorer vil efter Amtsrådsforeningens overbevisning mindske muligheden for at målrette f.eks. beskæftigelsesindsatsen og indsatsen for at undgå social eksklusion.

Kommunernes Landsforening (KL) finder vedrørende ligelønsindikatoren, at dersom der ikke korrigeres for uddannelse, anciennitet, branche, alder, stilling m.v., kan der ikke udledes noget om, hvilken del af lønforskellen, der kan tilskrives forskelsbehandling på grund af køn.

KL finder det generelt problematisk, at der ofte sker en sammenblanding af "løngabet" og "forskelsbehandling på grund af køn i en lønmæssig sammenhæng". Ofte sættes der lighedstegn mellem de to størrelser, men det er KL's opfattelse, at der ikke ud af løngabet kan udledes noget om, hvorvidt der finder forskelsbehandling på grund af køn sted, medmindre der sker en dekomponering af løngabet. Socialforskningsinstituttet har påvist, at løngabets størrelse ændrer sig alt efter det valgte lønbegreb.

Landsorganisationen (LO) er generelt enig i meddelelsen og det foreslåede begrænsede antal nøgleindikatorer. Med hensyn til arbejdsmiljøområdet er "arbejdsulykker" dog efter LO's opfattelse ikke tilstrækkeligt. Herhjemme ved vi positivt, at antallet af arbejdsulykker er 50% underrapporteret, hvilket formentligt også vil være tilfældet i en række andre lande. Derudover er arbejdsulykker primært relateret til fremstillelses- og bygge og anlægssektoren, hvorfor denne indikator intet siger om arbejdsmiljøet inden for de sektorer, hvor stadig flere er beskæftigede, og hvor beskæftigelsen også i årene fremover forventes at stige; nemlig servicesektoren (offentlig såvel som privat).

Sat på spidsen vil indikatoren "arbejdsulykker" være uegnet til at beskrive fremdriften på arbejdsmiljøområdet, først og fremmest fordi den primært er relevant inden for få sektorer og ydermere sektorer, der på sigt tildeles en stadig mindre rolle i den samlede økonomi (også på EU-niveau).

LO vil i stedet foreslå, at der udvikles indikatorer til beskrivelse af arbejdsmiljøudviklingen inden for de områder, som pt. har store problemer, og som alle forudser i særlig grad vil blive arbejdsmiljømæssigt udsatte; nemlig "anmeldte arbejdsulykker i form af akutte overbelastninger ved

løft, skub/træk, manuel transport m.v." , "andelen af medarbejdere udsat for EGA (ensidigt gentaget arbejde)" samt "psykosociale risikofaktorer".

De nævnte områder er også højt prioriterede i EU's tidligere offentliggjorte Arbejdsmiljøstrategi (foråret 2002), ligesom man i Danmark har valgt disse områder ud med henblik på at følge dem tæt de næste tre år.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) har noteret sig, at Kommissionen har valgt "lønforskel (ukorrigeret) mellem mænd og kvinder" som en af indikatorerne. DA skal gentage i lighed med tidligere de principielle og saglige indvendinger mod denne indikator. DA konstaterer, at man *eo ipso* går ud fra, at der er en lønforskel. Dette er efter DA's opfattelse en helt uantagelig udgangspunkt for ligeløn.

Mere alvorligt er det imidlertid, at man vil anvende et ukorrigeret tal. Efter DA's opfattelse er summariske løntal, der bygger på konstaterede forskelle i aflønning f.eks. mellem mænd og kvinder totalt uanvendelige og alene egnede til at afspore ligelønsdebatten.

DA's Arbejdsmarkedsrapport 2001 viser, at trods forskelle i de to køns valg af uddannelse, job og karriereveje er aflønningsforholdene for mænd og kvinder på det private arbejdsmarked ensartede. Lønforskelle på det private arbejdsmarked kan således næsten fuldt ud forklares med henvisning til et stærkt kønsopdelt arbejdsmarked.

Ikrafttræden af ændring af ligelønsloven om en pligt for virksomhederne til at udarbejde kønsopdelt lønstatistik, der skulle træde i kraft den 1. juni 2002, er da bl.a. også i erkendelse af nødvendigheden af at komme yderligere bag ligelønstillene via arbejdsmarkedets parter udsat på forslag fra beskæftigelsesministeren.

DA finder på den baggrund, at der fra dansk side skal tages kraftigt afstand for Kommissionens prioritering og det talmateriale, der måtte blive resultat heraf.

6. Tidligere forelæggelse

Sagen om strukturelle indikatorer har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 27. oktober 2000 forud for rådsmøde (beskæftigelse og social- arbejdsmarkedspolitik), den 3. november 2000 forud for Rådsmøde (ECOFIN) den 7. november 2000 samt den 30. november 2001 forud for rådsmøde (ECOFIN) den 4. december 2001 og rådsmøde (beskæftigelse og social- arbejdsmarkedspolitik) den 3. december 2001.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 25: Anvendelse og udvikling af indikatorer for kvalitet i arbejdet

- Endossering af rapport

Punktet udgår

Dagsordenens punkt 26: Kommissionens meddelelse om den europæiske sociale dialog, herunder et forslag til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse

- *Principiel tilslutning til en formalisering af de sociale topmøder/Vedtagelse af rapport om en fortsættelse af de uformelle sociale topmøder*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

Nyt punkt

1. Baggrund

Kommissionen vedtog den 26. juni 2002 en meddelelse om den sociale dialog på europæisk plan - KOM(2002)341 endelig - med titlen "Den europæiske sociale dialog som drivkraft bag modernisering og omstilling".

Meddelelsen inkluderer et forslag til rådsbeslutning om et "socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse". Forslaget har ifølge Kommissionen hjemmel i EF-traktaten, særligt art. 202.

I henhold til EU-traktatens art. 138 er Kommissionen ansvarlig for at fremme og understøtte den sociale dialog på europæisk plan. Kommissionens meddelelse ligger inden for denne ramme og følger parternes erklæring fra Det Europæiske Råds møde i Laeken i december 2001 og konklusionerne fra High Level Group on Industrial Relations and Change, som blev publiceret i april 2002.

2. Indhold

Formålet med meddelelsen og forslaget til rådsbeslutning er ifølge Kommissionen at styrke den sociale dialog rolle i fremtiden ved at udvikle nye tilgange til konsultationer med parterne om beskæftigelse, økonomisk politik og social beskyttelse og ved at introducere nye måder for parterne at bidrage til gennemførelsen af den europæiske strategi for økonomiske og sociale reformer (Lissabon-strategien).

Kommissionen vurderer, at de omfattende resultater, som arbejdsmarkedets parter allerede har opnået nu bør udbygges yderligere ved hjælp af en ny form for samråd om beskæftigelsen, den økonomiske politik og den sociale beskyttelse samt nye forslag til, hvordan arbejdsmarkedets parter kan bidrage til gennemførelsen af strategien for økonomiske og sociale reformer, bl.a. i forbindelse med koordineringen på europæisk plan af beskæftigelsespolitikken.

Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at inddrage arbejdsmarkedets parter mere aktivt i beslutningsprocessen i EU og de europæiske institutioner gennem en mere omfattende høring baseret på de procedurer, der blev indført i traktaten allerede i 1992. Denne rolle for den sociale dialog er især vigtig i lyset af den kommende udvidelse på et tidspunkt, hvor aktørerne og traditionerne for partnerskab stadig er svage i mange af kandidatlandene til trods for den støtte, der udspringer af arbejdsmarkedets parters initiativer og Fællesskabets programmer.

I forslaget til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde foreslår Kommissionen, at man på højeste politiske niveau bringer den sociale trojka, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau sammen mindst en gang om året og altid forud for forårsmødet i Det Europæiske Råd (DER). Mødets diskussioner og resultater skal derefter rapporteres til DER.

Formålet skal være at sikre en fortsat udveksling af synspunkter mellem Rådet, Kommissionen og parterne med henblik på at styrke parternes bidrag - på basis af deres sociale dialog - til de forskellige elementer i den integrerede økonomiske og sociale strategi, som blev iværksat af DER Lissabon i marts 2000 og suppleret af DER Göteborg i juni 2001. Det drejer sig om den makroøkonomiske dialog, dialogen om beskæftigelsen og dialogen om den sociale beskyttelse.

Kommissionen foreslår, at UNICE og EFS skal varetage den tekniske koordinering af sammensætningen af delegationerne for hhv. arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden.

Samtidig omfatter forslaget til rådsafgørelse en ophævelse af rådsbeslutning 99/207/EØF vedr. etablering af Det Stående Udvalg for Beskæftigelse.

Kommissionen er enig i med parterne i, at Det Stående Udvalg for Beskæftigelse ikke gav mulighed for at af lade samrådet mellem Rådet, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter fokusere på samtlige elementer i Lissabon-strategien.

3. Gældende dansk ret

Danske bestemmelser vil ikke blive påvirket af forslaget.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen begrundet ikke forslaget i henhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Regeringen finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da forslaget sigter mod at fremme den rolle, som arbejdsmarkedets parter på europæisk plan spiller i gennemførelsen af Lissabon-strategien.

5. Høring

Meddelelsen og forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

LO hilser generelt meddelelsen velkommen. LO finder det positivt, at Kommissionen erkender, at aftaler er den rigtige vej frem, og at de europæiske parter bør udvikle deres autonome forhandlinger.

LO er enig med Kommissionen i, at parterne bør inddrages bedre i den åbne koordinering og i gennemførelsen af Lissabon-strategien. En udvikling af en åben koordinering vedr. kvaliteten af industrielle relationer vil give dansk fagbevægelse mulighed for aktivt at arbejde for yderligere at fremme danske traditioner i den europæiske fagbevægelse. LO kan støtte en åben koordinering af faglige emner inden for den sociale dialog, men det understreges, at det vil kræve store ressourcer på alle planer, herunder koordinering på nationalt niveau og teknisk assistance på europæisk niveau, hvis det skal lade sig gøre. Parternes koordinering bør begrænses til det helt væsentlige, og procedurene gøres så enkle og ikke-bureaukratiske som muligt.

LO peger samtidig på, at Kommissionens ensidige fokus på den åbne koordinering og Lissabon-strategien ikke må føre til, at Kommissionen ikke også fremover lever op til sit ansvar med hensyn til at udvikle mere bindende minimumsstandarder på et stigende niveau i et udvidet EU.

LO støtter Kommissionens forslag til en rådsafgørelse om oprettelse af et trepartsforum for vækst og beskæftigelse.

LO finder, at Kommissionens forslag om en code of conduct for høring af parterne fra alle relevante generaldirektorater er et vigtigt initiativ, som LO tidligere har efterlyst.

LO kan støtte en mere struktureret dialog med Employment Committee og Social Protection Committee på både politisk og teknisk plan. LO peger dog på, at Kommissionens planer er ikke helt klare og eksempelvis ikke indebærer nogen styrkelse af den makroøkonomiske dialog. Endelig stillingtagen må afvente nærmere afklaring.

LO finder det uklart, hvad Kommissionen mener med, at frivillige aftaler som en retskilde i EU bør tages i betragtning ved den kommende reform af traktaten. LO efterlyser i den sammenhæng en afklaring de forskellige europæiske aftalers juridiske status og EU's kompetence.

LO peger på, at Kommissionen ikke siger noget om sektordialogen ud over, at den fortsat bør udvides. LO mener, at Kommissionen bør mindes om, at den har en forpligtelse til at udvikle sektordialogen gennem en passende blanding af pisk og gulerod også på sektorniveau. Kommissionen bør i den forbindelse prioritere oprettelse af sektorkomiteer i manglende sektorer ikke mindst i den offentlige sektor. LO mener endvidere, at Kommissionen bør opfordres til at fremlægge en særlig meddelelse om udvikling af sektordialogen.

Med hensyn til social dialog i kandidatlandene mener LO, at Kommissionen bør være meget mere konkret og målrette flere af de afsatte midler til denne opgave. Udviklingen af den sociale dialog i kandidatlandene må ikke ske på bekostning af de midler, der stilles til rådighed for den nuværende sociale dialog.

Endelig bemærker LO, at den nordlige dimension ikke er nævnt under EU's bilaterale relationer. Rusland er en joker for både fred, sikkerhed og verdensøkonomien. Inddragelse af social dialog i dette samarbejde er derfor af stor betydning.

DA hilser Kommissionens meddelelse og forslag til en rådsafgørelse velkommen.

DA vurderer, at en styrkelse af den sociale dialog på europæisk plan, som Kommissionen foreslår, vil være fordelagtig for alle parter. Set fra en dansk synsvinkel vil det blive meget lettere at bidrage til realiseringen af de fælles målsætninger, uden at det vil betyde u hensigtsmæssige gnidninger mellem den danske måde at forvalte arbejdsmarkedspolitikken på og de initiativer, der tages i EU-regi.

DA støtter Kommissionens opfordring om at styrke arbejdsgivernes engagement i såvel udformningen som udmøntningen af de økonomiske og sociale reformprocesser i forbindelse med den åbne koordinationsmetode, men ser samtidig en risiko for, at det vil kunne foranstalte en "proces i processen" på europæisk niveau, eller blot skabe mere bureaukrati og papirarbejde end reelle reformer.

DA peger på, at Kommissionens forslag om at udvikle indikatorer for at kunne foretage en løbende måling af kvaliteten af arbejdsmarkedsrelationerne i Europa med det formål at "standardisere" de nationale parter bidrag, absolut ikke er i overensstemmelse med principperne i den åbne koordinationsmetode eller med nærhedsprincippet. De forudsætter derimod nationale løsninger på fælles europæiske udfordringer. På grundlag af de hidtidige erfaringer med indikatorer mener DA ikke, at disse har bidraget til at højne kvaliteten for den sociale dialog.

DA støtter, at arbejdsmarkedets parter involveres mere i f.eks. beskæftigelsesprocessen både på europæisk plan, gennem UNICE og EFS og f.eks. i et årligt trepartsmøde, og på nationalt plan, men uden at der etableres en selvstændig parallel europæisk proces hos parterne, og uden at parternes nationale bidrag harmoniseres eller formaliseres gennem ensrettede "europæiske løsninger".

DA mener, at der er behov for at tydeliggøre, at det politiske ansvar for realiseringen af f.eks. beskæftigelsesprocessen ikke skubbes over på virksomhederne eller arbejdsmarkedets parter og derved fritstiller f.eks. Det Europæiske Råd.

Parterne er parate til at tage et større engagement i udformningen af den europæiske arbejdsmarkedspolitik, sådan som det fremgår af fælleserklæringen fra december 2001. Dette forudsætter, at regeringerne både nationalt og forsamlet i Det Europæiske Råd ligeledes er parate til at skabe de rette rammer og vilkår for parternes virke. Det bør pointeres, at også begivenheder på de nationale arbejdsmarkeder via medvirken af de nationale parter i samme grad ligger inden for den samlede europæiske proces.

DA mener desuden, at det bør sikres, at medlemsstaterne i langt højere grad involverer arbejdsmarkedets parter i udformningen af den nationale strategi til fremme af beskæftigelsen (NAP'en).

DA vurderer, at Kommissionens forslag i punkt 1, 4 og 7 vil bevirke flere administrative byrder, bureaukrati og ulæste rapporter, hvorfor DA ikke kan støtte initiativerne. DA finder generelt, at Kommissionen ikke skal spille en rolle i dialogen mellem parterne i medlemsstaterne.

For så vidt angår forslaget om et socialt trepartstopmøde mener DA, at der bør skabes større gennemsækelighed omkring topmødets og parternes rolle i realiseringen af Lissabon-målsætningerne. DA opfordrer til, at det sikres, at trepartstopmøderne bliver et forum for løbende dialog, samarbejde og indflydelse på udviklingen af beskæftigelsesprocesserne.

Vedr. Kommissionen opfordring til arbejdsmarkedets parter om i langt højere grad at indgå aftaler, der kan integreres i EU-retten eller iværksættes efter arbejdsmarkedets egne regler understreger DA, at det ikke er omfanget af aftaler, der er afgørende, men derimod europæisk merværdi og kvalitet af aftalen eller initiativet. DA mener, at en tættere dialog på EU-plan og en større inddragelse af arbejdsmarkedets parter i udmøntningen nationalt vil kunne skabe effektive og bæredygtige resultater.

DA tager kraftigt afstand fra Kommissionens bemærkninger om relevansen af europæiske kollektive overenskomster som retskilder. En idé, der også har været luftet i Europa-Parlamentet, som led i, at Parlamentet ønsker større indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken.

DA er endvidere imod, at diskussionen om europæiske overenskomster som retskilder inddrages i debatten om udarbejdelsen af en ny traktat. DA kræver, at man fra dansk side tager kraftigt afstand fra Kommissionens bemærkninger. Endvidere vil DA opfordre til, at man fra dansk side går imod Kommissionens ideer i forbindelse med arbejdet i Konventet om Europas fremtid.

Det er DA's holdning, at indførelse af europæiske overenskomster som retskilder dels vil underminere parternes autonomi og derved den sociale dialog på europæisk niveau, og dels vil underminere de arbejdsretlige traditioner i Danmark. De nationale systemer for retshåndhævelse er meget forskellige og set fra en dansk vinkel, er det ikke i vores interesse at få en fælles europæisk retshåndhævelsesmekanisme.

DA vil anmode om, at man fra dansk side klarlægger Kommissionens hensigter, herunder hvilke retshåndhævelsesmekanismer Kommissionen forestiller sig i forbindelse med europæiske overenskomster.

KL og Personalestyrelsen har ingen bemærkninger til selve meddelelsen.

For så vidt angår forslaget til rådsafgørelse om etablering af et socialt trepartstopmøde ønsker KL og Personalestyrelsen, at der sker en ligestilling af de offentlige og private arbejdsgivere i forslagets artikel 3, stk. 2, 3. afsnit. Der peges på, at kun UNICE og ETUC er nævnt som de organisationer, der skal forestå den tekniske koordinering vedr. sammensætningen af de to delegationer, der repræsenterer arbejdsmarkedets parter ved topmødet. KL og Personalestyrelsen ønsker derfor, at CEEP, De Offentlige Arbejdsgiveres Europæiske Organisation, nævnes på lige fod med UNICE. KL peger på, at de offentlige arbejdsgiverorganisationer ikke på nogen måde er underlagt de private organisationer.

Amtsrådsforeningen hilser meddelelsen velkommen og er specielt positiv over for forslaget om at sikre bedre inddragelse af forskellige niveauer i den sociale dialog og at anvende subsidiaritetsprincippet på arbejdsmarkedsområdet.

Amtsrådsforeningen er også positivt stemt over for forslaget om et treparts- topmøde. Amtsrådsforeningen støtter Kommissionens forslag om større involvering af parterne på europæisk niveau, men påpeger samtidig nødvendigheden af at disse får de fornødne rammer til at udarbejde og organisere grundige og bæredygtige arbejdsprogrammer. Endelig er Amtsrådsforeningen enig med KL og Personalestyrelsen i, at både de offentlige og private arbejdsgiverorganisationer bør repræsenteres i forslaget i stedet for alene at lade UNICE forestå koordineringen.

FA hilser med tilfredshed, at Kommissionen understreger arbejdsmarkedets parters vigtige rolle i forbindelse med udviklingen af det europæiske arbejdsmarked. Det er FA's opfattelse, at meddelelsen vil betyde, at de europæiske arbejdsmarkedsparters indflydelse fremmes, så aftalemodellen kan anvendes frem for en detailregulering på europæisk plan.

FA støtter, at Kommissionen agter at lave en speciel Internet-service med information om den sociale dialog.

FA støtter også meddelelsens opfordring til at der sker et øget samarbejde på sektorniveau og hilser det velkomment, at Kommissionen agter at give øget støtte til at udvikle sektordialogen. FA peger dog på, at det vil være nødvendigt med økonomisk støtte for at udvikle projekter, rundbordsdrøftelser m.v.

For så vidt angår forslaget om et socialt trepartstopmøde, mener FA, at dette bør ses i sammenhæng med den sociale sektordialog, hvor etablering af de 27 komiteer ifølge FA klart indikerer et ønske om en effektiv, fremadrettet social dialog. FA mener derfor, at der bør være mulighed for repræsentation i en ikke defineret form mellem sektordialogen og trepartstopmødet.

AC finder det positivt, at Kommissionen lægger op til at styrke den sociale dialog på europæisk, nationalt og lokalt plan. AC finder, at meddelelsen indeholder mange gode og progressive initiativer, som AC støtter.

For så vidt angår forslaget til rådsafgørelse ønsker AC, at det kommer til at fremgå klarere at nærværende notat, hvorledes kontakten mellem parterne og Rådet vil finde sted, såfremt forslaget bliver vedtaget.

FTF kan tilslutte sig de overordnede tanker i meddelelsen, at arbejdsmarkedets parter er en helt afgørende faktor i moderniseringen og omstillingen af arbejdsmarkedet.

Mens FTF finder det positivt med den lange række af forslag på både

transnationalt-, nationalt-, lokalt samt på virksomhedsplan, men mener, at det afgørende for Kommissionen må være at fokusere på det transnationale. Den nationale sociale dialog kan understøttes, men skal som hovedregel udvikles i overensstemmelse med national kultur og historie og bør ikke forsøges standardiseret.

FTF støtter fuldt ud Kommissionens ønske om parternes inddragelse i den åbne koordinationsmetode. FTF foreslår, at man anvender erfaringerne fra beskæftigelsesområdet som udgangspunkt for parternes inddragelse.

FTF støtter Kommissionens forslag til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde. FTF peger dog på, at etableringen af et socialt trepartstopmøde vedrørende Lissabon-strategien må ikke føre til en svækkelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Der bør således fortsat være en dialog mellem Rådet, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter om beskæftigelsesretningslinierne på europæisk niveau. I den forbindelse bør arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau inddrages stærkere forud for udarbejdelse af udkast til forslag til beskæftigelsesretningslinier.

FTF understreger, at udformning, implementering og opfølgning i forhold til de nationale handlingsplaner udgør krumtappen i den europæiske beskæftigelsesstrategi. De nationale handlingsplaner er medlemsstaternes ansvar, men den største effekt opnås, såfremt arbejdsmarkedets parters bidrag integreres i den nationale handlingsplan. FTF støtter derfor en integreret strategi. I

forlængelse heraf finder FTF det ikke er hensigtsmæssigt, at arbejdsmarkedets parter herudover etablerer selvstændige processer på europæisk og nationalt niveau.

Både AC og FTF finder det særligt vigtigt, at man fra dansk side støtter Kommissionens forslag om, at de europæiske sociale parter i deres fælles arbejdsprogram redegør for målene for den sociale dialog.

AC og FTF finder endvidere, at Kommissionens forslag om at udvikle indikatorer til løbende at kunne foretage en måling af kvaliteten i arbejdsmarkedsrelationerne i Europa er et vigtigt initiativ. Det er AC's og FTF's opfattelse, at der er behov for løbende at undersøge den nationale effekt af arbejdsmarkedsrelationerne i Europa, ikke mindst i lyset af den nyligt indgåede europæiske aftale om telearbejde, og at Kommissionen i meddelelsen opfordrer de europæiske sociale parter til i langt højere grad at udnytte deres forhandlingskompetence.

6. Tidligere forelæggelse

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

Forslaget vil betyde, at rådsbeslutning 99/207/EØF vedr. etablering af Det Stående Udvalg for Beskæftigelse ophæves. Øvrig EU-regulering påvirkes ikke.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 27: Opfølgningen på Kommissionens meddelelse om virksomhedernes sociale ansvar

- *Vedtagelse af rådsresolution*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

Nyt punkt

1. Baggrund

Kommissionen fremlagde i juli 2002 meddelelsen om virksomhedernes sociale ansvar: Virksomhedernes bidrag til bæredygtig udvikling (KOM(2002)347).

Meddelelsen er en opfølgning på Kommissionens Grønbog af juli 2001 "Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar" og efterfølgende rådsresolution af 3. december 2001 om Grønbogen.

I forbindelse med Rådets behandling af Kommissionens meddelelse om virksomhedernes sociale ansvar, har formandskabet fremlagt et udkast til rådsresolution om meddelelsen, som ventes vedtaget på Rådsmødet den 3. december 2002.

Rådets resolution om Kommissionens meddelelse hører under den åbne koordinationsmetode og skal således vedtages med enstemmighed.

Det danske formandskab har valgt at kønsmainstreame beskæftigelses- og socialministrenes politikområder. Der er i den forbindelse udarbejdet et formandskabsnote herom.

2. Indhold

I udkastet til rådsresolutionen oplystes en række principper for udbredelse af VSA:

1. VSA skal bygge på frivillighed.
2. VSA-aktiviteter skal gøres synlige og gennemskuelige.
3. Fokus på, hvor EU kan gøre nytte.
4. Der skal være en bred tilgang til VSA, inklusiv økonomi, social og miljømæssige aspekter såvel som forbrugerinteresser.

5. Fokus på SMV's behov.
6. Støtte og tilpasning til de eksisterende internationale aftaler.
7. Politik vedr. VSA skal ikke kun fokusere på enkelte foretagender, men også på deres datterselskaber og underleverandører.

Ud fra disse principper støtter Rådet Kommissionens intentioner, herunder især med fokus på følgende strategier:

1. Bedre viden om VSA's positive effekter – på virksomhedernes konkurrencedygtighed såvel som på samfundet i Europa og uden for Europa, især i udviklingslandene.
2. Fremme udveksling af erfaringer og god praksis, inklusiv SMV'er og særligt via erhvervsorganisationer og netværk.
3. Fremme udviklingen af en VSA-ledelsesstil.
4. Lette sammenhæng og gennemskuelighed ("convergence and transparency") i VSA-praksis og -instrumenter bygget på de grundlæggende ILO-konventioner og OECD-retningslinjer for multinationale virksomheder som minimumstandard.
5. Integration af VSA i Fællesskabets politikker.

Rådet støtter:

1. Kommissionens planer om at etablere et såkaldt "EU Multistakeholder Forum for VSA" (CSR EMS Forum) på EU-niveau, som skal fremme gennemskuelighed og sammenhæng inden for VSA.
2. Kommissionen forpligtigelse til at involvere kandidatlandene i gennemførelse af EU-strategi til fremme af VSA.

Rådet opfordrer Kommissionen og organisationerne i Multi-Stakeholder Forum til:

1. Forsat at sikre gennemskuelighed og effektivitet i arbejdet i Multi-Stakeholder Forum via regelmæssig afrapportering.
2. Sikre at alle relevante aktører bliver involveret i arbejdet i Multi-Stakeholder Forum.
3. Sikre at resultater fra arbejdet i Multi-Stakeholder Forum tager hensyn til ovenstående principper på VSA.
4. Sikre kønsaspektet i Multi-Stakeholder Forum's arbejde.
5. Forsat fremhæve hvordan VSA kan bidrage til EU's overordnede mål, der er formuleret i DER Lissabon, Nice og Göteborg.

Rådet opfordrer Kommissionen til at:

1. Tage hensyn til de mål og aftaler, der er indgået i topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg.
2. Forøge bevidstheden om at involvere alle interessenter, inklusiv sociale partnere og det civile samfunds organisationer.

Rådet opfordrer medlemsstaterne til at:

1. Fremme VSA på national niveau parallelt med udviklingen af en strategi på fællesskabsniveau.
2. Fremme dialogen med arbejdsmarkedets parter og civil samfundet.
3. Fremme gennemskuelighed i VSA praksis og instrumenter.
4. Udveksle information og erfaringer inden for dette politikområde.
5. Integrere VSA i de nationale politikker.
6. Integrere, når det er passende, VSA principperne i virksomhedernes egen ledelsesstil.

Rådet opfordrer endvidere formandskabet til:

1. Fortsat at stimulere debatten om VSA og fastholde involvering af Rådet i Multi-Stakeholder Forum.

3. Danske regler

Resolutionsudkastet er en politisk stillingtagen, og berører ikke umiddelbart dansk ret.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Regeringen finder, at et Fællesskabsinitiativ og et resolutionsudkast inden for dette område vil kunne bidrage til at fremme VSA på europærisk og nationalt plan, hvorfor initiativer vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Resolutionsudkastet har været sendt til skriftlig høring i EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold den 13. november 2002.

I den forbindelse har **Amtsrådsforeningen** bl.a. oplyst, at de er enige i udkast til rådsresolution. Man er i den forbindelse positiv overfor, at udkastet til rådsresolution anerkender frivillighed som et af de bærende elementer, når det gælder virksomhedernes sociale ansvar. Hvad angår det af Kommissionen igangsatte Multi-Stakeholder Forum on CSR, er det afgørende for Amtsrådsforeningen, at dette forum hviler på det overordnede princip om frivillighed. Desuden ser Amtsrådsforeningen de regionale og lokale myndigheder og organisationerne på både arbejdsgiver- og arbejdstagersiden som de væsentligste aktører med henblik på at fremme virksomhedernes sociale ansvar. Det er derfor altafgørende, at disse parter i høj grad bliver hørt i Multi-Stakeholder Forum on CSR.

I forlængelse af ovenstående er det Amtsrådsforeningens opfattelse, at en EU-strategi skal fokusere på en frivillig mobilisering af organisationernes interesser gennem f.eks. kampagner som "Den Rummelige Arbejdsplads" og en decentral EU-pulje med projektmidler, som øremærkes til foranstaltninger, som fremmer indsatsen for virksomhedernes sociale ansvar.

Meddelelsen har den 8. juli 2002 været sendt i høring i EF-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

DA understreger, at den debat, som Kommissionens meddelelse indgår i, er meget væsentlig for virksomhederne. Debatten om virksomhedernes samfundsmæssige engagement (CSR) drejer sig således grundlæggende om, hvilke nye udfordringer den enkelte virksomhed står overfor i disse år på både nationalt og internationalt plan, og om hvordan man på den baggrund kan drive virksomhed på den mest optimale måde.

CSR-dagsordenen er altså grundlæggende en virksomhedsdagsorden og må derfor tage udgangspunkt i virksomhedernes behov.

De udfordringer, som samfundsudviklingen stiller den enkelte virksomhed overfor, vil variere kraftigt afhængig af, hvor stor virksomheden er, hvilket marked den opererer på, hvilke typer af ansatte den beskæftiger etc. Derfor findes der ikke – og vil ikke kunne etableres – en enkelt model for, hvordan virksomhederne bør håndtere deres samfundsmæssige engagement

Udgangspunktet for CSR-diskussionen må således altid være den enkelte virksomhed og enhver form for udmøntning af virksomhedernes samfundsmæssige engagement vil kun kunne finde sted på basis af frivillighed. Dette gælder også f.eks. den enkelte virksomheds behov for – og muligheder for – at foretage rapportering eller regnskabsaflæggelse om de forhold, som har med CSR-dagsordenen at gøre.

DA hilser det derfor særdeles velkommen, at Kommissionens meddelelse fastholder, at frivillighed fortsat skal være fundamentet for udmøntningen af virksomhedernes samfundsmæssige engagement.

DA støtter således også EU-kommissionen i, at der ikke er noget behov for lovgivningsinitiativer fra EU's side på dette område.

Efter DA's opfattelse er det positivt, at Kommissionen i meddelelsen lægger vægt på, at der bør være speciel vægt på mindre og mellemstore virksomheders særlige forhold i relation til CSR-dagsordenen.

DA finder det endvidere hensigtsmæssigt, at Kommissionen lægger op til, at udviklingen af virksomhedernes samfundsmæssige engagement skal finde sted på baggrund af erfaringsudveksling mellem virksomhederne imellem og med virksomhedernes interessenter. Som udgangspunkt er det derfor DA's opfattelse, at oprettelsen af det europæiske Multi-Stakeholder Forum om CSR (CSR EMS Forum), som indgår som et af de væsentligste initiativer i meddelelsen, kan være en hensigtsmæssig måde at sikre en fortsat frugtbar udvikling af debatten om virksomhedernes samfundsmæssige engagement til gavn for alle involverede.

Det er dog på baggrund af meddelelsen fortsat temmelig uklart, hvad den præcise rolle for det nye forum bliver, og DA ønsker derfor at give udtryk for to væsentlige forbehold med hensyn til dels de mulige resultater af arbejdet i CSR EMS Forum og dels sammensætningen af dette.

Resultaterne af arbejdet i CSR EMS Forum

Med hensyn til resultaterne af arbejdet i CSR EMS Forum ønsker DA at understrege, at det er afgørende, at formålet med det nye forum ikke må være at udvikle forslag til fremtidige forpligtende retningslinjer for virksomhederne eller ny EU-lovgivning på området.

I meddelelsen inviterer Kommissionen CSR EMS Forum til at udvikle fælles retningslinjer og kriterier for bl.a. rapportering og sociale mærkningsordninger til offentliggørelse medio 2004. Det er DA's klare opfattelse, at sådanne fælles retningslinjer ikke meningsfuldt vil kunne etableres. Hvis man alligevel forsøger, vil det kunne have en række skadelige virkninger på den enkelte virksomheds engagement og indebære en risiko for, at virksomhederne påføres unødige administrative byrder. Fælles retningslinjer på disse områder bør derfor ikke stilles op som en målsætning for arbejdet.

CSR EMS Forum vil til gengæld kunne spille en vigtig rolle i forhold til at udvikle forslag til nye former for erfaringsudveksling på europæisk niveau og på tværs af de enkelte medlemslande. I den forbindelse er det DA's vurdering, at man fra dansk side vil kunne bidrage til den fortsatte udvikling af CSR på EU-plan med gode erfaringer fra de frivillige partnerskaber mellem virksomheder og offentlige myndigheder, som er blevet indhøstet gen senere år, og som i forskellige sammenhænge kan dokumenteres at have haft en række positive konsekvenser.

CSR EMS Forum vil ligeledes kunne anvendes til at arbejde for, at lande, hvor EU-virksomheder opererer, er i stand til at levere de samfundsmæssige rammebetingelser og sociale grundrettigheder for egne borgere, som gør det muligt at drive virksomhed på en hensigtsmæssig måde i disse lande. I den forbindelse vil CSR EMS Forum kunne støtte implementeringen af f.eks. de grundlæggende ILO-rettigheder i lande, hvor disse endnu ikke fungerer tilfredsstillende.

Sammensætningen af CSR EMS Forum

Med hensyn til sammensætningen af CSR EMS Forum er det DA's opfattelse, at Kommissionen lægger op til en lovlig bred sammensætning af dette, hvor virksomhedernes repræsentanter alene indgår som et mindretal blandt mange aktører - herunder en lang række græsrodsorganisationer, som ikke kan forventes at have nogen udstrakt forståelse for de vilkår, som en virksomhed er underlagt indenfor dette felt.

DA frygter på den baggrund, at arbejdet i CSR EMS Forum ikke vil blive tilstrækkelig frugtbar. Som nævnt er og bør virksomhedernes samfundsmæssige engagement være et virksomhedsanliggende, hvilket den foreslåede sammensætning af det nye forum efter DA's vurdering ikke afspejler i tilstrækkelig grad.

FA fremhæver i sine bemærkninger de principper i meddelelsen, som især findes væsentlige i forbindelse med arbejdet for den samfundsmæssige ansvarlighed, og hvilke principper FA hilser positivt som bidrag til at videreudvikle virksomhedernes sociale ansvar:

- Det skal være frivilligt for virksomhederne at udvikle et samfundsmæssigt engagement.
- Der skal udveksles erfaringer mellem virksomheder om deres samfundsmæssige ansvarlighed.
- Der skal være særlig fokus på små og mellemstore virksomheder.
- Der skal være fokus på gennemsigtighed.
- Der skal dannes et såkaldt "Multi-stakeholder Forum" på europæisk plan. Forummet skal bestå af 40 repræsentative organisationer for henholdsvis arbejdsgiver- og lønmodtagerside, som løbende skal vurdere udviklingen på området.

Endvidere skal FA bemærke, at det er væsentligt at understrege, at der er tale om en række frivillige samfundsmæssige tiltag, som bygger på de lovmæssige pligter, der gælder for virksomhederne i forvejen. Omvendt er det vigtigt at undgå tvang til at lave sociale regnskaber, sådan som Kommissionen også slår fast i sin meddelelse.

FA ser positivt på nedsættelsen af det såkaldte "Multi-stakeholder Forum", som vil kunne medvirke til at skabe en god oversigt over den sociale ansvarlighed for de europæiske virksomheder.

FA vil dog gerne understøtte, at det er vigtigt med en vis nuancering, da det samfundsmæssige engagement varierer fra virksomhed til virksomhed. Kommissionen har da også indset, at der af samme grund ikke bare kan skabes én model, der passer alle, og dette synspunkt vil få betydning, når Multi-stakeholder-forummet skal dannes.

FA mener i øvrigt, at det er vigtigt, at der sker en bekræftelse af, at der gælder et subsidiaritetsprincip, når nu CSR skal videreudvikles. Endelig må CSR ikke udvikle sig til noget, hvor konsulentbranchen skal til at bruge en masse kræfter på at lave den ene slags rapporter efter den anden.

Det er **LO's** opfattelse:

- At meddelelsen kommer med en række brugbare og konstruktive forslag til fremme af virksomhedernes samfundsansvar i Europa.
- At der er behov for en mere præcis definition af begrebet virksomhedernes samfundsansvar, som fastholder, at begrebet har tre dimensioner; den forretningsmæssige, social og miljømæssige dimension. Samt at alle aktiviteter i relation til virksomhedernes samfundsansvar altid skal omfatte alle tre dimensioner.
- At meddelelsen peger på en række områder, hvor der er behov for udvikling af nye initiativer. Det gælder bl.a. i relation til behovet for skabelsen af gennemsigtighed og behovet for udvikling af standarder for afrapportering, og det gælder bl.a. i forhold til udvikling af metoder til dokumentation og måling af økonomiske effekter af at udvise samfundsansvar.
- At meddelelsens udgangspunkt om, at virksomhedens samfundsansvar er et koncept baseret på frivillighed, er for snævert. LO ser hellere en mere dynamisk tilgang til emnet, hvor princippet om frivillighed på langt de fleste felter vil være at foretrække, men hvor der på udvalgte områder kan være behov for lovgivningsinitiativer.
- At ideerne om etablering af Multi-Stakeholder Forum er gode. Der må imidlertid sikres en større grad af forpligtelse blandt aktørerne, end der umiddelbart er lagt op til, således at Kommissionen reelt får et redskab til at fremme indsatsen for at øge virksomhedernes samfundsansvar. Opstilling af forpligtende målsætninger og operationelle succeskriterier er et velegnet redskab hertil.

Virksomhedernes samfundsansvar; et aktuelt og bredt tema

Virksomhedernes samfundsansvar bliver et stadig vigtigere tema på den nationale og internationale dagsorden. LO ser derfor med stor tilfredshed på, at kommissionen følger grønbogen op med en meddelelse om virksomhedernes samfundsansvar, idet det er helt afgørende, at virksomhederne udvikler sig i en bæredygtig retning, ikke mindst set i lyset af Kommissionens strategi om, at EU skal "*blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed*" (Lissabon-strategien).

Bæredygtighed er andet og mere end blot socialt ansvar, men også arbejdsmiljø, ydre miljø, etik, ligebehandling, kompetenceudvikling m.v.

LO er enige i Kommissionens helhedsorienterede fortolkning af begrebet om virksomhedernes samfundsmæssige ansvar. Men finder, at begrebet er defineret meget overfladisk. Det er alt for vagt blot at definere virksomhedernes samfundsmæssige ansvar som "et koncept, hvor virksomhederne på frivilligt plan integrerer sociale og miljømæssige hensyn i deres forretningsaktiviteter og i deres samspil med diverse interessenter".

Med bløde formuleringer risikerer vi, at virksomheder kalder sig "socialt ansvarlige", blot fordi de har gennemført nogle fornuftige indsatser på isolerede områder. Opstilling af en klar definition af virksomhedernes samfundsmæssige ansvar bør inkludere de tre dimensioner i VSA; den forretningsmæssige, sociale og miljømæssige dimension.

Opfølgning på grønbogen

LO afgav i slutningen af 2001 høringssvar på Kommissionens grønbog. Det fremgik heraf, at LO blandt andet så et behov for, at der på EU-niveau og i medlemsstaterne:

- Udvikles en enhedsrapport/enhedsregnskab med krav om medarbejderinvolvering og ekstern verifikation.
- Udvikles et enhedsmærke med henblik på at styrke markedskræfternes fremme af en bæredygtig udvikling.
- Udvikles og igangsættes efteruddannelse af ledere og ansatte i europæiske virksomheder.
- Skabes synlighed om erfaringer og igangsættelse af kampagneaktiviteter.
- Sker en bevidst anvendelse af det offentlige som indkøber og efterspørger.

Derudover pegede LO på behovet for, at bæredygtighedsbegrebet bør anvendes langt bredere i EU's arbejde, og at det ikke er hensigtsmæssigt, at hensynet til bæredygtighed og samfundsmæssig ansvarlighed stort set udelukkende

prioriteres og vægtes i social- og beskæftigelsespolitikken. Der er behov for en langt højere grad af integration i samtlige EU's politikområder.

Kommissionen er inde på de samme elementer i sin opfølgning på grønbogen. Således fremgår det af meddelelsen, at Kommissionen i det videre arbejde vil fokusere strategien på, at:

- Forøge viden om og kendskab til de positive effekter 'virksomhedernes samfundsansvar' har på erhvervsliv og samfund, i Europa og internationalt. Det gælder bl.a. behovet for at udvikle redskaber/værktøjer til dokumentation og måling af det virksomhedsøkonomiske potentiale.
- Udvikle og understøtte udveksling af erfaringer og best-practice mellem virksomheder.
- Fremme udvikling af ledelseskvalifikationer i relation til samfundsansvar.
- Fremme et større samfundsansvar i specielt de små og mellemstore virksomheder.
- Understøtte ensartethed og gennemsigtighed i virksomhedernes aktiviteter i relation til samfundsansvar. Det gælder bl.a. behovet for udvikling af adfærdsnormer, regnskabsstandarder baseret på internationale standarder, revision og afrapportering, mærkning og rating.
- Etablerer et multi stakeholder-forum på EU-niveau.
- Integrere samfundsansvar i Kommissionens politikker og politikområder. Det gælder bl.a. behovet for, at de offentlige myndigheder i sine indkøb prioriterer virksomheder, der udviser samfundsmæssigt ansvar, ligesom kommissionen selv vil inddrage sociale og miljømæssige prioriteringer i sin indkøbspolitik, og i 2004 udarbejde en rapport vedr. Kommissionens adfærd i relation til samfundsmæssig ansvarlighed.

Væsentlige problemstillinger

På trods af, at Kommissionen i sin meddelelse prioriterer en række af de elementer som LO også har peget på som værende væsentlige i det videre arbejde med at understøtte virksomhedernes samfundsansvar, finder LO dog behov for at knytte yderligere kommentarer til dele af EU's strategi på området. Det gælder i forhold til princippet om frivillighed, det gælder i forhold til afrapportering, det gælder i forhold til SMV-problematikken og det gælder i forhold til det foreslåede multi-stakeholderforum.

1. Princippet om frivillighed

Kommissionen fremhæver flere steder i meddelelsen, at 'Virksomhedernes Samfundsansvar' er et koncept baseret på princippet om frivillighed. Der kan og skal iværksættes en række forskellige initiativer til fremme af udbredelsen, men til syvende og sidst vil det være op til virksomhederne selv, om de ønsker at udvise samfundsansvar. Lovgivning kan ikke komme på tale.

Når det gælder den hidtidige debat om virksomhedernes samfundsansvar, har det været et tilbagevendende diskussionstema, om man bedst fremmer virksomhedernes samfundsansvar gennem frivillighed og efterspørgselsstyring, eller der kan vise sig behov for lovgivningsinitiativer til at sætte skub på udviklingen. LO mener ikke, at der er tale om et enten/eller. LO ser hellere en mere dynamisk tilgang til emnet, hvor princippet om frivillighed på langt de fleste felter vil være at foretrække, men hvor der på udvalgte områder kan være behov for lovgivningsinitiativer.

Der er for LO at se så mange potentialer og økonomiske gevinster forbundet med at udvise samfundsansvar – det gælder for samfundet, men i mindst lige så høj grad også for de enkelte virksomheder – at udviklingen langt hen ad vejen vil blive styrket via markedet og efterspørgslen; investorer ønsker at foretage etiske investeringer, forbrugerne bliver i stadig større omfang kritiske og efterspørger produkter og se ceret under bestemte vilkår, store virksomheder stiller krav om samfundsansvar blandt underleverandører (ofte formidlet via krav om diverse certifikater), medarbejdere stiller krav til de virksomheder, de er ansat på osv.

På denne led vil markedet kombineret med offentligt initierede aktiviteter, eksempelvis i relation til offentlige indkøb og offentlige udbudslicitationer, i sig selv indebære at stadig flere virksomheder ønsker at udvise samfundsansvar.

Princippet om frivillighed og troen på markedet som reguleringsinstrument er dog ikke i alle tilfælde hensigtsmæssigt/tilstrækkeligt. Således kan der bl.a. i relation til Kommissionens ønsker om at skabe gennemsigtighed på området, være behov for at stille lovgivningsmæssige krav om, at alle virksomheder skal udarbejde rapporter/regnskaber over virksomhedernes ageren i forhold til at udvise samfundsansvar.

Der er flere grunde hertil. Først og fremmest vil et princip om frivillighed indebære, at det primært vil være de virksomheder, der i forvejen er aktive i forhold til at udvise samfundsansvar, hvoraf en række i forvejen har indhøstet erfaringer med at udarbejde ikke-finansielle regnskaber, som vil få udarbejdet regnskaber/rapporter. De små virksomheder, uden store økonomiske og personalemæssige ressourcer, vil ikke have kræfterne til at gå i gang med opgaven. Set i et større perspektiv vil det ikke være hensigtsmæssigt, idet de små virksomheder således ikke vil få adgang til de gevinster, der ligger i internt og eksternt at kunne synliggøre, hvordan man i praksis forvalter det samfundsmæssige ansvar.

En større dansk analyse udarbejdet for Erhvervsudviklingsrådet, "*Etik i erhvervslivet*" dokumenterer, at en række danske virksomheder agerer samfundsmæssigt ansvarligt, men er meget tilbageholdende med at vise det udadtil. Der er flere begrundelser herfor, men konsekvensen er bl.a., at de nævnte virksomheder ikke får mulighed for at markedsføre sig over for sine interessenter, og altså ikke høster de image- og salgsmæssige gevinster, deres adfærd egentlig berettiger til og muliggør. Ifølge en ny analyse blandt 7.000 små og mellemstore virksomheder i Europa (ENSR, SME-Observatory 7), gælder det, at over halvdelen allerede i dag gennemfører aktiviteter i relation til samfundsansvar. Hvorfor ikke få det synliggjort?

Et krav om frivillighed for afrapportering af samfundsansvar vil ikke føre til den fremme af virksomhedernes samfundsansvar, som er ønskelig, og vil yderligere medvirke til at forfordle de små virksomheder i konkurrencen. LO vil derfor anbefale, at der stilles lovkrav om virksomhedernes afrapportering af samfundsansvar. Til gengæld bør der igangsættes et udviklingsarbejde med henblik på at udarbejde retningslinier for et såkaldt helhedsorienteret regnskab/enhedsrapport, således at ikke mindst de små og mellemstore virksomheder får et redskab de kan anvende.

LO er helt enige i Kommissionens synspunkter om, at regnskabet bør følge internationale standarder, og at kravene til regnskabet bør være så fleksible, at også små og mellemstore virksomheder umiddelbart kan honorere disse. Kravet om afrapportering af samfundsansvar vil ikke være et krav om at agere samfundsmæssigt ansvarligt, men vil være et startskud for mange virksomheder til at overveje behovet for konkrete initiativer i relation til samfundsansvar.

2. Multi-stakeholderforum

Som ovenfor beskrevet peges der i meddelelsen på en række mulige initiativer og aktiviteter til fremme af virksomhedernes samfundsansvar. Ikke alle forslag er nye, ligesom en række forslag er ganske traditionelle. Det gælder bl.a. forslag om at sikre erfaringsudveksling og det gælder forslag om at prioritere de små og mellemstore virksomheders behov for initiativer i relation til samfundsansvar. Det er ikke dårlige forslag, tværtimod, men måske nok lidt for velkendte og uambitiøse.

Et af de helt nye forslag er ideen om at etablere et multi-stakeholderforum. Forslaget tillægges en væsentlig betydning i meddelelsen, ligesom kommissionen på konferencen den 14. juni i København (fælleskonference om grønbogen, arrangeret i fællesskab af LO, DI, CO Industri, Beskæftigelsesministeriet og Økonomi & Erhvervsministeriet) gjorde relativt meget ud af at orientere om intentionen og ideerne i etableringen af et multi-stakeholderforum.

Målet med et sådant forum er at samle alle relevante interessenter (bl.a. arbejdsmarkedets parter, NGO'er, forbrugerorganisationer og offentlige myndigheder) i relation til virksomhedernes samfundsansvar.

Forummet har til opgave frem til 2004, at:

- Udveksle erfaringer om god praksis blandt aktørerne i EU.
- Opbygge viden om virksomhedernes samfundsansvar.
- Opbygge konsensus om styrende principper.
- Identificerer områder, hvor der er behov for yderligere initiativer på europæisk niveau.

Forummet betjenes af et Kommissionssekretariat, og der nedsættes en styregruppe med repræsentanter fra Kommissionen og ledende deltagende organisationer.

LO støtter tanken om etableringen af et sådant forum, selv om konstruktionen let risikerer at resultere i gode hensigter og ganske få konkrete resultater. Det kan forudses, at enkelte deltagere i forummet primært deltager ud fra et ønske om at holde fingeren på pulsen og foden på bremsen, uden andre intentioner end at forhindre eventuelle forpligtende aktiviteter. Det må ikke ske.

Det er derfor for LO at se helt afgørende, at der i relation til forummets etablering opstilles en række forpligtende målsætninger, og at der opstilles en række operationelle målsætninger, således at Kommissionen gives redskaber til reelt at fremme indsatsen i forhold til virksomhedernes samfundsansvar. Eksempler på sådanne målsætninger kan bl.a. være:

- At forummet skal tage initiativ til udvikling af metoder til måling af økonomiske effekter af en samfundsmæssig ageren.
- At forummet skal udarbejde forslag til retningslinier for afrapportering af samfundsansvar.
- At forummet i 2004 skal udarbejde helt konkrete forslag og initiativer til implementering i medlemsstaterne med henblik på fremme af virksomhedernes samfundsansvar.

Amtsrådsforeningen er overordnet set enig i de overvejelser, der ligger til grund for tankerne om virksomhedernes sociale ansvar. Det er af afgørende betydning, at virksomhederne – både offentlige og private – er opmærksomme på deres sociale ansvar. I første omgang internt overfor egne medarbejdere og ledere og i anden omgang eksternt i form af et socialt ansvar overfor miljø, leverandører, samarbejdspartnerne m.m. Anbringende økonomisk begrundet (fastholdelse, produktivitet og rekruttering m.v.) og etisk begrundet.

Hvad angår Kommissionens forslag til principper og fokusområder for CSR-strategien, er det Amtsrådsforeningens principielle opfattelse, at det ikke er EU's opgave gennem direktiver og lignende at fastlægge retningslinier for landenes sociale ansvar. Derfor er Amtsrådsforeningen også positiv overfor, at Kommissionen ser det som et vigtigt princip at lægge vægt på frivillighed, når det gælder virksomhedernes sociale ansvar. EU kan bidrage til at fremme virksomhedernes sociale ansvar ved at sætte problemstillingen på den europæiske dagsorden og beskrive de fordele, der er ved at være sit sociale ansvar bevidst. Amtsrådsforeningen ser af samme grund også positivt på, at Kommissionen vil fokusere sin CSR-strategi omkring fokusområder som vidensdeling og udveksling af erfaringer.

Dog er Amtsrådsforeningen betænkelig ved formen for det i meddelelsen foreslåede Kommissionsstyrede forum (CSR-EMS Forum), hvorved det er tanken, at en række interessenter på CSR-området (arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, forbrugerorganisationer samt andre erhvervsinteressenter, som kan siges at have en interesse i virksomhedernes sociale ansvar i Europa, skal bringes sammen for at skabe en række fælles EU-retningslinier for CSR-området.

Som nævnt ovenfor er frivilligheden vigtig, hvad angår initiativer omkring virksomhedernes sociale ansvar. Amtsrådsforeningen ser sammen med de regionale og lokale myndigheder de faglige organisationer på både arbejdsgiver- og arbejdstagersiden som de væsentligste aktører med henblik på at fremme virksomhedernes sociale ansvar.

Derfor bør en EU-strategi efter Amtsrådsforeningens opfattelse fokusere på en frivillig mobilisering af organisationernes interesse gennem f.eks. kampagner som "Den Rummelige Arbejdsplads" og en decentral EU-pulje med projektmidler, der øremærkes til foranstaltninger, som fremmer indsatsen for virksomhedernes sociale ansvar.

6. Tidligere forelæggelse

Resolutionsudkastet har ikke været forelagt Folketingets Europaudvalg

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Resolutionsudkastet har ikke umiddelbare lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Resolutionsudkastet har ikke umiddelbart samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 28: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedr. arbejdsvilkår for vikarbureauansatte

- *Orienterende debat om elementer i et evt. kompromis*

- *Formandskabsnote om kønsmainstreaming*

1. Baggrund

Kommissionen har den 25. marts 2002 oversendt forslaget til Rådet, (KOM (2002) 149 endelig). Forslaget er et forslag til minimumsdirektiv og fremsættes med hjemmel i TEU artikel 137, stk. 2. Forslaget er underlagt den fælles beslutningsprocedure, jf. artikel 251 i TEU.

Forslaget fremsættes i umiddelbar forlængelse af en række tidligere forslag fra Kommissionens side om vikaransatte og de seneste forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter på europæisk plan, (i henhold til artikel 3 i den sociale protokol, nu TEU art. 138), der blev afsluttet uden resultat den 21. maj 2001.

Parternes forhandlinger muliggjorde dog efter Kommissionens opfattelse, at der kunne identificeres en fælles platform, der indikerede, at parterne havde været tæt på at nå til enighed. De punkter, hvor parterne angiveligt nåede til enighed, er inkorporerede i forslaget, og der er udarbejdet forslag til yderligere bestemmelser, som skal løse de resterende problemer.

Det danske formandskab har valgt at kønsmainstreame social- og beskæftigelsesformationen. Det er ikke på baggrund af Kommissionens hidtidige arbejde med direktivforslaget muligt at afgøre dets kønsrelaterede konsekvenser.

Kommissionen præsenterede forslaget på Rådsmødet den 3. juni 2002.

2. Indhold

Forslaget har til formål at etablere et generelt ikke-forskelsbehandlings-sprincip, hvorefter vikarbureauansatte vikarer med hensyn til basale arbejdsbetingelser ikke må behandles ringere end sammenlignelige arbejdstagere, der defineres som arbejdstagere i brugervirksomheden med et identisk eller tilsvarende arbejde.

Undtagelse fra ikke-forskelsbehandlingssprincippet kan gøres, hvor den vikaransatte har en permanent kontrakt med vikarbureauet, og hvor den vikaransatte er aflønnet af vikarbureauet i perioder mellem vikaransættelse i to brugervirksomheder.

Det følger endvidere af forslaget, at medlemsstaterne kan overlade det til arbejdsmarkedets parter, gennem kollektive aftaler, at etablere arbejdsvilkår, som afviger fra ikke-forskelsbehandlingssprincippet, så længe der sikres et passende beskyttelsesniveau for de vikaransatte.

Anvendelsesområde (artikel 1).

Direktivet skal finde anvendelse på ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold mellem et vikarbureau (arbejdsgiver) og en arbejdstager, der placeres hos en brugervirksomhed og arbejder under dennes overvågning/instruktion.

Efter høring af arbejdsmarkedets parter kan medlemsstaterne bestemme, at direktivet ikke skal finde anvendelse på ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold indgået under et særligt offentligt eller offentligt støttet uddannelses-, integrations- eller efteruddannelsesprogram.

Formål (artikel 2)

Formålet med forslaget er at forbedre væsentlige ansættelsesforhold for vikaransatte ved at sikre overholdelse af princippet om ikke-forskelsbehandling for vikarer. Formålet er endvidere at etablere en passende ramme for anvendelsen af vikararbejde med henblik på at bidrage til et gnidningsfrit arbejdsmarked.

Definitioner (artikel 3)

Forslaget indeholder definitioner af følgende begreber: arbejdstager, sammenlignelig arbejdstager, mission, og basale arbejds- og ansættelsesvilkår.

Arbejdstagerbegrebet skal i henhold til direktivets art. 3, stk. 1 litra a defineres ud fra det nationale arbejdstagerbegreb, dvs. som personer, der i henhold til national ansættelsesret nyder beskyttelse som arbejdstager.

En sammenlignelig arbejdstager defineres i art. 3, stk. 1 litra b som en arbejdstager i brugervirksomheden som indtager en identisk eller tilsvarende stilling som arbejdstageren(vikaren), der er formidlet af vikarbureauet, hvor der skal tages højde for anciennitet, kvalifikationer og evner.

Mission defineres i artikel 3, stk. 1 c som den periode, hvor vikaren er placeret i brugervirksomheden.

Som basale arbejds- og ansættelsesvilkår defineres i artikel 3, stk. 1, litra d arbejds- og ansættelsesvilkår, der relaterer sig til følgende fire punkter:

- Arbejdstid, hvileperioder, natarbejde, betalt ferie og offentlige fridage .
- Løn.
- Arbejde udført af gravide og ammende mødre, børn og unge.
- Initiativer med henblik på at bekæmpe diskrimination på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Direktivet berører i henhold til artikel 3, stk. 2 ikke national lovgivning vedrørende definitionen af ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold.

Revurdering af restriktioner eller forbud (artikel 4)

Medlemsstaterne skal mindst hvert 5 år revurdere restriktioner eller forbud mod vikararbejde for visse grupper af arbejdstagere eller erhvervssektorer for at afgøre, om de særlige forhold fortsat er til stede. Kommissionen skal orienteres om revurderingen, og hvor en restriktion opretholdes, skal medlemsstaten informere Kommissionen om, hvorfor man anser restriktionen for nødvendig og begrundet. Restriktioner eller forbud mod vikararbejde, som kan opretholdes , skal være begrundet med en generel interesse særligt med hensyn til beskyttelsen af arbejdstagerne.

Ikke-forskelbehandlingsprincippet (artikel 5)

Hovedreglen i artikel 5, stk. 1 er, at vikaransatte under deres mission skal have mindst lige så gunstig behandling med hensyn til basale arbejds- og ansættelsesvilkår, herunder anciennitet i jobbet, som en sammenlignelig arbejdstager i brugervirksomheden, medmindre forskellig behandling kan begrundes objektivt. Der fastsættes et pro-rata-temporis princip, hvor dette er hensigtsmæssigt.

Forslagets artikel 5, stk. 2 gør det muligt at afvige fra princippet, når vikarer har en permanent ansættelseskontrakt med et vikarbureau og modtager løn herfra i mellemp perioder mellem to missioner

Medlemsstaterne kan give arbejdsmarkedets parter mulighed for at indgå kollektive aftaler, der afviger fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet, forudsat at der bevares et rimeligt beskyttelsesniveau for vikaransatte. Undtagelse kan endvidere ifølge forslagets artikel 5, stk. 4 gøres for vikarer, der har en eller flere opgaver for den samme brugervirksomhed, når opgaven kan blive fuldført i en periode, der ikke overstiger seks uger.

Der skal introduceres passende foranstaltninger, der skal forhindre misbrug i anvendelsen af bestemmelsen.

Forslaget fastsætter i artikel 5, stk. 5, at der skal henvises til den kollektive overenskomst i brugervirksomheden, når der ikke findes en "sammenlignelig arbejdstager" i brugervirksomheden. Er der ikke nogen kollektiv overenskomst skal der sammenlignes med den kollektive overenskomst, der anvendes i vikarbureauet. Er der heller ikke her en kollektiv overenskomst skal de basale arbejds- og ansættelsesvilkår for vikaransatte fastsættes ud fra nationa l lovgivning og national praksis.

Gennemførelsen af ikke-forskelsbehandlingsbestemmelsen skal fastsættes af medlemsstaten efter konsultation af arbejdsmarkedets parter. Bestemmelsen kan endvidere gennemføres via kollektiv aftale mellem arbejdsmarkedets parter på passende niveau.

Adgang til permanent beskæftigelse (artikel 6)

Forslaget fastsætter, at vikaransatte skal informeres om ledige stillinger i brugervirksomheden. Klausuler der forbyder eller som hindrer indgåelse af indgås en permanent ansættelsesaftale mellem vikaren og brugervirksomheden efter udløbet af en vikaransættelse, skal betragtes som ugyldige og ulovliggøres.

Endvidere foreslås det, at vikarbureauer ikke må tage gebyr for at formidle, at arbejdstagere ansættes i en brugervirksomhed. Vikaransatte skal sikres adgang til sociale goder i brugervirksomheden, medmindre der er objektive grunde til at nægte dette.

Medlemsstaterne skal tage passende skridt til - eller fremme dialogen mellem arbejdsmarkedets parter - med henblik på at forbedre vikaransattes adgang til uddannelse i vikarbureauet, også i perioder mellem deres "missioner", ligesom adgangen til uddannelse skal forbedres i brugervirksomheden.

Repræsentation (artikel 7)

Vikaransatte skal ifølge forslaget medregnes i vikarbureauet, når der fastsættes grænser med hensyn til organer, der repræsenterer arbejdstagere i henhold til national lovgivning eller fællesskabslovgivning i vikarbureauet.

Information (artikel 8)

Brugervirksomheden skal ifølge forslaget give passende information om anvendelsen af vikarer, når der gives information om beskæftigelsen i virksomheden til organer, der repræsenterer arbejdstagerne, og som er nedsat i henhold til national eller fællesskabslovgivning.

3. Danske regler

Der er ingen særskilt lovregulering af vikarbureauansattes ansættelsesforhold i Danmark. Ifølge retspraksis er vikarbureauansatte omfattet af ansættelsesbevisloven, hvorimod vikarbureauansatte, der udfører arbejde dækket af funktionærloven, ifølge domspraksis ikke er omfattet af funktionærlovens bestemmelser, da der ikke foreligger et tjenesteforhold

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen begrundet et fællesskabsdirektiv om vikaransattes arbejdsforhold med følgende:

- Der er behov for at udvide princippet om ikke-forskelsbehandling mellem vikaransatte og sammenlignelige arbejdstagere fra brugervirksomheden, som gælder i ni medlemsstater. Sikring af vikarer vil bl.a. gøre vikarsektoren mere attraktiv, give brugervirksomhederne flere valgmuligheder og skabe grundlag for udvidelse af sektoren samt bidrage til den fulde udnyttelse af det beskæftigelsesmæssige potentiale.
- Det er nødvendigt for at ophæve restriktioner eller begrænsninger for at fremme vikarsektoren.
- Det haster med at supplere den eksisterende fællesskabslovgivning, der nævnes direktivet om atypisk ansættelse, hvor ikke-forskelsbehandlings-princippet allerede er gennemført.
- EU-lovgivningsprogrammer om vikaransatte vil imødekomme et ønske fra arbejdsmarkedets parter og brancheorganisationer på EU-plan samt arbejdsmarkedsparter inden for vikarsektoren.

Kommissionen finder, at forslaget ligger inden for proportionalitetsprincippets rammer, da der foreslås minimumsbeskyttelse, og det herefter overlades til medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter at lave enhver tilpasning, som måtte være nødvendig for at tage hensyn til særlige nationale forhold. Den ramme, der etableres ved direktivforslaget, er således ifølge Kommissionen fleksibel. Kommissionen finder endvidere, at denne ramme for st og fremmest er egnet til at konsolidere eller styrke god praksis i medlemsstaterne og giver medlemsstaterne mulighed for at anvende ikke-forskelsbehandlingsprincippet i udstrakt grad, når vikarer har en varig kontrakt. Medlemsstaterne kan også vælge at delegerer denne opgave til arbejdsmarkedets parter uanset hvilken type kontrakt, der er tale om.

Forslaget kræver endvidere ifølge Kommissionen, at medlemsstaterne gennemfører et periodisk gennemsyn af de restriktioner, der måtte være blevet pålagt vikararbejde.

Kommissionen finder, at da det grundlæggende beskyttelsesniveau af vikarer forbedres i fremtiden, burde det også være muligt at hæve nogle af de restriktioner i anvendelsen af vikararbejde, der er etableret på baggrund af et ønske om at beskytte vikaransatte.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af forslagens forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Direktivforslaget har været sendt i høring i EF-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Der er modtaget høringssvar fra DA, LO, FTF, Lederne, KL og SALA.

DA, SALA og KL finder *generelt*, at direktivforslaget på en række punkter strider mod TEU's artikel 137, stk. 6 (forslagets bestemmelser om løn- og overenskomstforhold).

DA peger på den negative effekt, som forslaget kan have på små og mellemstore virksomheder.

Direktivforslaget griber efter **DA's**, **SALA's** og **KL's** opfattelse ind i danske overenskomstforhold, bl.a. på grund af sammenligningsfaktoren. Rammerne og behandlingen af lønspørgsmål og overenskomstforhold er efter parternes opfattelse udelukkende undergivet national kompetence. Dette følger af Traktatens artikel 137, stk. 6, om organisationsret.

DA finder heller ikke, at Kommissionen i sin begrundelse for direktivforslaget i tilstrækkeligt omfang har dokumenteret et behov for fællesskabsregler på området. Direktivforslaget vil næppe skabe flere jobs og er efter **DA** og **KL's** opfattelse i modstrid med både EU's egen Lissabon-strategi og konklusionerne om bl.a. fleksibilitet, jobskabelse og forenkling af administrative rammer fra det nyligt overstående Barcelona-topmøde.

DA kan ikke støtte, at man i forslaget definerer sammenligningspersonen som en, der er ansat i brugervirksomheden. **DA** kan heller ikke støtte, at man ønsker at regulere lønspørgsmål i direktivet.

DA finder, at artikel 4 bør omskrives og tydeliggøres for at give mål og midler til at åbne arbejdsmarkedet for vikarbureauarbejde. **DA** finder, at forpligtelserne i direktivet om at åbne arbejdsmarkedet for vikarbureauarbejde ellers er alt for svage.

DA undrer sig over, at det forudsættes, at vikaren som udgangspunkt altid er ringere stillet end brugervirksomhedens egne ansatte. **DA** finder, at artikel 5, stk. 1, bør udformes i overensstemmelse med princippet i artikel 1, stk. 3 i direktivet om information og høring, hvorved der bedre sikres en afbalanceret ramme i forhold til national kompetence.

I artikel 5, stk. 2, finder **DA**, at kravet om aflønning mellem perioderne bør udgå.

DA finder, at fastlæggelse af en periode (artikel 5, stk. 4), bør ske nationalt. Perioden bør under alle omstændigheder være længere end seks uger og ikke mindre end tre måneder.

DA finder ikke, at der bør fastlægges bestemmelser om vikarers ret til sociale tilbud eller medarbejderuddannelse i brugervirksomheden, jf. artikel 6.

Samlet set kan **DA** og **SALA** ikke støtte, at det foreliggende direktivforslag fremmes. **KL** anbefaler, at Danmark arbejder for, at direktivet sendes tilbage til arbejdsmarkedets parter til fornyede forhandlinger, samt at Danmark sikrer, at alle lønbestemmelser i direktivet under alle omstændigheder fjernes.

Lederne finder det som udgangspunkt ikke hensigtsmæssigt, at man på europæisk plan foretager en fælles detailregulering af vikaransattes ansættelsesforhold, og **Lederne** kan derfor tilslutte sig indstillingen om, at der ikke umiddelbart er noget behov for en sådan regulering.

Lederne indstiller, at der fra dansk side arbejdes for, at et eventuelt direktiv i videst muligt omfang overlader reguleringen af vikarbureauansattes ansættelsesvilkår til arbejdsmarkedets parter i de enkelte lande.

LO støtter generelt, at der udfoldes bestræbelser for at regulere arbejdsforholdene for vikarer.

LO finder dog, at direktivforslaget i for høj grad bygger på en rapport udarbejdet af vikarbureauernes europæiske brancheorganisation (CIETT). **LO** finder, at denne rapport nærmest har karakter af et partsindlæg. **LO** finder i den forbindelse, at direktivforslaget bør afvente en "uvildig" rapport fra Dublininstituttet, som forventes offentliggjort snarest.

LO er endvidere uenig i direktivets "indbyggede målsætning" om, at andelen af vikaransættelser skal øges og lægger i den forbindelse vægt på, at overenskomstbestemmelser, der f.eks. forpligter arbejdsgivere til at efterspørge arbejdskraft i de lokale forbund inden vikaransættelse anvendes, ikke må anfægtes af forslaget.

Endelig finder **LO**, at Kommissionen i den generelle redegørelse for de forudgående forhandlinger med parterne ikke loyalt har gengivet arbejdstagersidens holdninger, og at det derfor ikke er korrekt, når Kommissionen giver udtryk for, at direktivet er baseret på de punkter, hvor parterne under forhandlingerne var nået til enighed.

Artikel 3, stk. 1, litra d), pkt. ii) om aflønning bør tydeliggøres, så det klart fremgår, om det også omfatter pension m.v.

For bl.a. at bringe præambelens betragtning 18 i overensstemmelse med direktivets tekst, foreslår **LO**, at der i artikel 3, stk. 1, litra d) indsættes et nyt pkt. v), med teksten "øvrige arbejds- og ansættelsesvilkår som defineret af arbejdsmarkedets parter".

LO arbejder generelt for at sikre flere varige job, og **LO** kan derfor ikke støtte bestemmelsen i artikel 4, hvorefter medlemsstaterne vil skulle gribe ind i overenskomster, der indeholder begrænsninger i anvendelsen af vikararbejde. **LO** finder, at bestemmelsen bør udgå.

LO finder, at bestemmelsen i artikel 5, stk. 2, ikke tilstrækkeligt kvalificeret afgrænser den undtagelse fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet, som består, hvis man har en tidsbegrænset kontrakt med et vikarbureau.

LO finder, at man i artikel 5, stk. 3 og 6, bør bemyndige arbejdsmarkedets parter direkte og ikke lade det være op til de enkelte medlemsstater at give bemyndigelse.

LO er uenig i den minimumsgrænse på seks uger, som fremgår af artikel 5, stk. 4, idet man finder, at det vil gøre direktivet virkningsløst på en lang række områder.

Efter **LO's** opfattelse giver det ingen mening at kræve, at vikarer skal behandles på samme måde som vikarer på vikarvirksomheden, når der ikke er en overenskomst i brugervirksomheden jf. artikel 5, stk. 5. Bestemmelsens 2. punktum bør derfor erstattes af en bestemmelse, der svarer til arbejdsmiljølovens § 10, stk. 2, efter hvilken man, i tilfælde af at en overenskomst ikke forefindes på virksomheden, da anvender den overenskomst, der finder anvendelse inden for tilsvarende faglige område.

FTF har tilkendegivet, at man ikke er uenig i de konklusioner, som er draget i nærværende notat.

6. Tidligere forelæggelser

Forslaget har været forelagt for Regeringens udenrigspolitiske udvalg den 30. maj 2002 og den 4. oktober 2002 og for Folketingets Europaudvalg den 31. maj 2002 og den 5. oktober 2002 til orientering.

7. Lovmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget vil indebære, at der skal gennemføres (opsamlings-) lovgivning om vikarbureauansatte vikarers ansættelsesforhold, herunder fastsættelse af et ikke-forskelsbehandlingsprincip. Vikarers retsstilling i forhold til funktionærloven vil formentlig ligeledes skulle ændres.

Forslaget skønnes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Forslaget er et supplement til eksisterende EU-regulering, som ikke påvirkes af forslaget.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslagets samfundsøkonomiske konsekvenser skønnes at være begrænset til de eventuelle sager, der måtte opstå som følge af ny lovgivning-/overenskomstregulering med hensyn til vikarbureauansatte vikarers ansættelsesforhold.

Dagsordenens punkt 29: Forslag til Rådets henstilling til medlemslandene om forbedring af arbejdsmiljøet for selvstændige

- Politisk enighed

- Formandskabsnote om kønsmainstreaming

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmødet den 3. juni 2002

1. Baggrund

Kommissionen har fremlagt et forslag til Rådets henstilling om anvendelse af lovgivningen om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen på selvstændige (KOM (2002) 166). Henstillingen udstedes med hjemmel i traktatens artikel 308, hvorefter Rådet, efter forslag fra Kommissionen og efter at have indhentet udtalelse fra Europa-Parlamentet, med enstemmighed, udfærdiger forskrifter om handlinger, der er påkrævet for at virkeliggøre et af Fællesskabets mål.

Det danske formandskab har valgt at kønsmainstreame beskæftigelses- og socialministrenes politikområder. Kommissionens forslag til Rådets henstilling indeholder ikke eksplicit køns- og ligestillingsperspektiv.

2. Indhold

Kommissionen har ønsket dette initiativ, da selvstændige som regel ikke er omfattet af EU's arbejdsmiljødirektiver, og da selvstændige ofte er udsat for de samme arbejdsmiljørisici som arbejdstagere. Desuden arbejder de fleste selvstændige netop i højrisikosektorer.

I visse medlemsstater omfatter arbejdsmiljølovgivningen allerede selvstændige, og selv om konkurrenceforvridninger især mærkes inden for de forskellige medlemsstaters grænser, kan ensartede foranstaltninger i medlemsstaterne bidrage til at mindske konkurrenceforvridningerne

Kommissionen anmodede Arbejdsmiljøagenturet i Bilbao om at indhente oplysninger fra medlemsstaterne med henblik på at undersøge, i hvilket omfang medlemsstaterne, i forbindelse med implementeringen af arbejdsmiljødirektiverne, har udvidet reglerne til også at gælde for selvstændige. Undersøgelsen viste, at der er en vis uensartethed i, hvorvidt og i hvilket omfang medlemsstaterne har reguleret for selv stændiges arbejdsmiljø.

I 1999 gav det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen en positiv udtalelse til det forslag til henstilling Kommissionen havde fremsat.

Det fremgår af forslaget, at man henstiller til medlemsstaterne at:

- anerkende, at inden for rammerne af landets arbejdsmiljøpolitik, har selvstændige ret til samme beskyttelse som arbejdstagere, og at de har forpligtigelser på området;
- sikre anerkendelsen af denne ret og disse forpligtigelser;
- tilpasse lovgivningen i det omfang, det er nødvendigt;
- sikre at de selvstændige kan indhente relevante oplysninger om forebyggelse af arbejdsmiljørisici;
- sikre at selvstændige kan få adgang til uddannelse, som giver dem tilstrækkelig viden om arbejdsmiljø;
- sikre at adgangen til information og uddannelse ikke medfører så store omkostninger, at de selvstændige ikke ønsker at bruge adgangen;
- sikre passende tilsyn med de selvstændiges arbejdsmiljø;
- tage hensyn til andre medlemsstaters erfaringer med udarbejdelse af lovgivning vedr. selvstændiges arbejdsmiljø;
- sikre at selvstændiges arbejdsmiljø er underlagt passende kontrol og tilsyn og
- undersøge, fire år efter henstillingens vedtagelse, om de gennemførte foranstaltninger er effektive, og underrette Kommissionen om resultatet.

3. Danske regler

Ifølge arbejdsmiljøloven § 2, stk. 3, omfatter visse bestemmelser i loven også arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver – det vil bl.a. sige selvstændiges arbejde. De bestemmelser, som også gælder for selvstændige, er bl.a. bestemmelserne om tekniske hjælpemidler, stoffer og materialer og arbejdets tilrettelæggelse og udførelse.

Der er således forskel på omfanget af den regulering, der gælder for arbejdstagere, sammenlignet med hvad der gælder for selvstændige, men en række centrale bestemmelser på arbejdsmiljøområdet, finder således også anvendelse for selvstændige.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at manglerne i såvel EF's som i medlemsstaternes lovgivning tyder på, at det under behørig hensyntagen til nærhedsprincippet er nødvendigt med en fællesskabsindsats for at sikre selvstændige et minimum af beskyttelse mod erhvervsrisici.

I betragtning af at nogle medlemsstater allerede har truffet nationale foranstaltninger med hensyn til selvstændige, finder Kommissionen desuden, at det planlagte initiativ er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af forslaget overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Kommissionens oprindelige forslag har været sendt i skriftlig høring i EF-specialudvalget vedr. arbejdsmarkedet og sociale forhold.

DA har ikke specifikke bemærkninger til Kommissionens forslag, idet man henholder sig til de rimeligt positive udtalelser fra Det Rådgivende Udvalg og UNICE (i forbindelse med konsultationerne af arbejdsmarkedets parter).

LO er positiv overfor Rådets henstilling og kan støtte at selvstændige har samme beskyttelse som andre arbejdstagere.

ARF har ingen bemærkninger til forslaget.

6. Tidligere forelæggelse

Forslaget har været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg og Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet den 3. juni 2002.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vil ikke medføre ny lovgivning eller lovændringer.

For en god ordens skyld skal det bemærkes, at L 149 forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø, der bl.a. indeholder forslag om begrænsning i Arbejdstilsynets adgang til en privatbolig alene vedrører en begrænsning for Arbejdstilsynets besøg i de tilfælde, hvor der udføres ikke-erhvervsmæssigt arbejde i den private bolig. Det vurderes, at udkastet til Rådets henstilling ikke vil få konsekvenser for lovforslaget, idet henstillingen alene vedrører selvstændiges erhvervsmæssige beskæftigelse.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at få samfundsøkonomiske konsekvenser

Dagsordenens punkt 30: Eventuelt

- **Præsentation af formandskabets ændringsforslag til direktiv vedr. beskyttelse af arbejdstagerne mod elektromagnetiske felter og bølger**

Revideret aktuelt notat som forelagt forud for rådsmødet den 8. oktober 2002

1. Baggrund

Den 23. december 1992 forelagde Kommissionen forslaget (KOM (92) 560 endelig udg. SYN 449) for Rådet.

Den 20. april 1994 fremsatte Europa-Parlamentet en lang række ændringsforslag (dok. 5059/93 SOC 88) og på baggrund heraf udarbejdede Kommissionen den 8. juli 1994 et ændringsforslag (dok. 8392/94 SOC 209), som medtog en del af Parlamentets forslag. Ændringerne var primært af formuleringsmæssig og teknisk karakter.

Den 19. januar 1999 fremlagde det tyske formandskab et ændret forslag til Rådets første direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes udsættelse for risici på grund af fysiske agenser (vibrationer).

Dette direktivforslag var reduceret til alene at omfatte vibrationer, idet det dog blev tilkendegivet, at der efterfølgende skal udarbejdes tilsvarende direktiver for de øvrige fysiske agenser, omfattet af Kommissionens oprindelige forslag (støj, elektromagnetiske felter og bølger samt optisk stråling).

Den 18. januar 2001 fremsatte det svenske formandskab et ændret forslag til Rådets andet direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes udsættelse for risici på grund af fysiske agenser (støj).

Herefter resterer direktiver om hhv. elektromagnetiske felter og bølger samt optisk stråling.

Det danske formandskab har for at videreføre arbejdet valgt at se på muligheden for at gå videre med elektromagnetiske felter og bølger.

Det danske formandskab fandt i samarbejde med Kommissionen, at der er behov for en afklaring af, hvorvidt der på nuværende tidspunkt er basis for at fremsætte et ændret forslag. Formandskabet og Kommissionen afholdt den 20. september 2002 i Luxembourg et seminar med det formål at få belyst den eksisterende viden og status inden for målemetoder, standarder og helbredsvirkninger. Til seminaret var indbudt, foruden tekniske eksperter fra samtlige medlemslande, repræsentanter fra Europa-Parlamentet og repræsentanter fra de sociale parter.

På rådsmødet den 8. oktober 2002 afrapporterede formandskabet det tekniske seminar og oplyste blandt andet følgende:

Arbejdstagere kan blive udsat for kraftige lavfrekvente elektromagnetiske felter og bølger ved produktion og distribution af elektricitet samt i den industrielle sektor og transportsektoren.

Radio- og mikrobølgefrequente kilder er udbredt på telekommunikationsområdet, i industrien og på sundhedsområdet.

Der er enighed om en række potentielt akutte helbredseffekter. Ved lavfrekvent stråling frembringes indre strømme i kroppen, som, hvis de er over et vist niveau, kan give gene og sundhedsskadelig påvirkning af nerver og muskler (herunder hjertet). Ved radiofrekvente felter afsættes varme i vævet. Det kan medføre en forhøjet vævstemperatur, som kan forårsage skade i form af indre forbrændinger.

Med hensyn til potentielle langtidspåvirkninger som følge af elektromagnetiske felter og bølger - som fx risikoen for kræft - er der i dag ikke tilstrækkelig støtte i videnskabelige undersøgelser, og der kendes ikke sammenhænge, som i tilstrækkelig grad kan sandsynliggøre langtidseffekter.

På seminaret blev afrapporteret en undersøgelse, som formandskabet havde foretaget blandt medlemsstaterne om national lovgivning, grænseværdier, målestandarder mv.

Konklusionen heraf er, at lovgivningerne i medlemstaterne er forskellige. Ni lande har enten bindende eller vejledende grænseværdier, der enten svarer til ICNIRP's (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection) anbefalinger for arbejdstagere eller giver et bedre beskyttelsesniveau end disse. Fem lande har hverken grænseværdier eller vejledende værdier. For så vidt angår målestandarder kan det konkluderes, at seks lande har målestandarder, mens de øvrige lande ikke har.

På seminaret redegjorde repræsentanter for ICNIRP for det videnskabelige grundlag som ICNIRP's vejledende retningslinier er baseret på samt de helbredsmæssige konsekvenser ved udsættelse for elektromagnetiske felter og bølger.

Endvidere orienterede formanden for CENELEC/TC106x "Human exposure to electromagnetic fields" om det igangværende arbejde med udarbejdelse af europæiske normer for, hvorledes emission fra udstyr skal sammenlignes med grænseværdier.

På baggrund af tilkendegivelserne på seminaret sammenholdt med undersøgelsen af national lovgivning vurderedes det, at det videnskabelige grundlag, som ICNIRP's vejledende retningslinier er baseret på, kan danne udgangspunktet for det videre arbejde med fastsættelse af grænseværdier.

Der er generelt opbakning omkring standardiseringsarbejdet. Der er pt. alene udarbejdet produktstandarder. Disse retter sig primært mod måling af udstrålingen fra enkeltapparater i laboratoriesituationer. Der er et yderligere behov for standarder for

arbejdspladsmålinger, som også indeholder retningslinjer for de beregninger, der er nødvendige, for at målingerne kan sammenholdes med grænseværdier.

På baggrund af seminaret vurderes det faktisk, at der ikke er udarbejdet en standard for arbejdspladsmålinger, ikke at være en hindring for at igangsætte udarbejdelsen af et direktiv. Standardiseringsarbejdet vil skulle foregå sideløbende.

Det er derfor besluttet at udarbejde et ændringsforslag til Kommissionens oprindelige forslag i form af et direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af elektromagnetiske felter byggende på de resultater der er opnået ved arbejdet med at vedtage de to foregående direktiver om fysiske agenser (vibrationer og støj).

2. Indhold

På rådsmødet den 8. oktober 2002 oplyste formandskabet, at et ændringsdirektiv om elektromagnetiske felter og bølger vil skulle bygge på Kommissionens oprindelige forslag, og at det for så vidt angår de generelle bestemmelser skal svare til direktivet om vibrationer og direktivforslaget om støj.

3. Danske regler

Der findes ikke på arbejdsmiljølovens område specifikke regler eller grænseværdier. Området reguleres efter bekendtgørelserne om tekniske hjælpemidler og arbejdets udførelse suppleret med internationale standarder samt diverse vejledningsmateriale, herunder særligt At-vejledning D.6.1.1 om ikke-ioniserende stråling.

For søfart og fiskeri findes arbejdsmiljøreglerne i lov om skibes sikkerhed m.v. For offshore sektoren gælder lov om visse havanlæg. Direktivet skal for disse områder implementeres særskilt med hjemmel i ovennævnte love.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

I forbindelse med fremsættelse af forslaget (KOM (92) 560 endelig udg. SYN 449 omhandlende støj, mekaniske vibrationer, elektromagnetiske felter og bølger samt optisk stråling) har Kommissionen anført, at alle medlemsstaterne enten har en særlig eller en generel lovgivning, der henviser til internationale normer for beskyttelse mod risici som følge af de former for fysiske agenser, der er omhandlet i direktivet.

Imidlertid er de nationale bestemmelser forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og de har ikke samme dækningsområder. Der opstår således betydelige geografisk betingede uligheder.

Kommissionen anfører videre, at alle arbejdstagere inden for Fællesskabet har krav på en vis minimumsbeskyttelse af deres sundhed, især når disse som led i det indre marked begiver sig fra en medlemsstat til en anden for der at udøve deres erhverv.

Regeringen finder, at dette arbejde bør gøres på Fællesskabsniveau.

5. Tidligere forelæggelser

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 8. oktober 2002 til orientering.